

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Рік 128, ЧИСЛО 34, П'ЯТНИЦЯ, 20 СЕРПНЯ 2021 РОКУ

1893

Vol. 128, No. 34, FRIDAY, AUGUST 20, 2021

\$2.00

Пам'ятаймо
про
Україну!

Генштаб ЗСУ: Армія готова дати відсіч агресорові

Головнокомандувач ЗСУ генерал-майор Валерій Залужний (праворуч) 9 серпня під час командно-штабних тренувань.

З 9 по 13 серпня тривали масштабні командно-штабні тренування з командуванням об'єднаних сил та іншими складовими сил оборони, відповідно до Пляну підготовки Збройних сил України у 2021 році. Активні тренування відбувалися на суходолі, в морі та повітряному просторі.

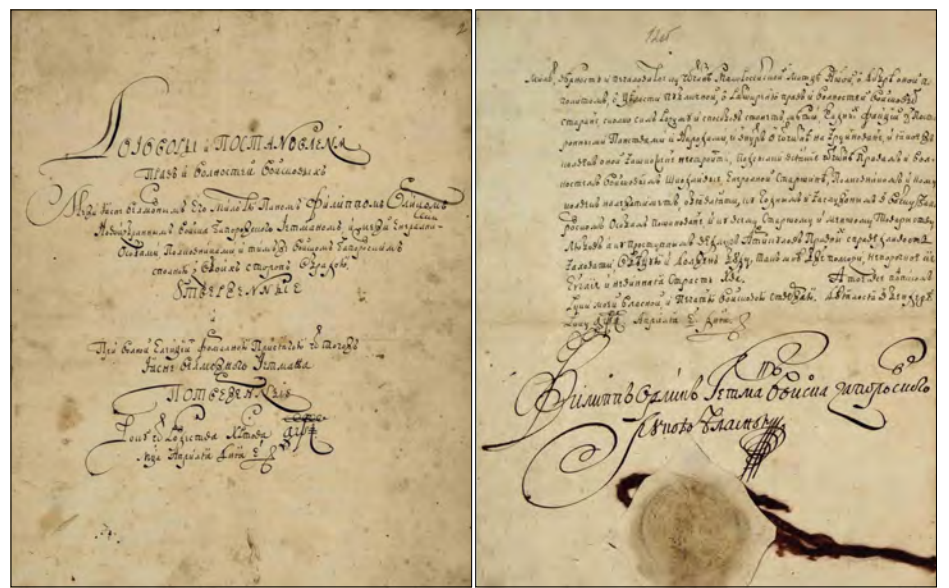
Під час навчань військові частини виконували практичні дії з бойовою стрільбою з різних артилерійських систем, в тому числі і реактивних під час наступу із врахуванням активно-го застосування противником ракет-

но-авіаційної зброї. Протитанкові підрозділи проводили стрільби прямою наводкою та ракетними комплексами по броньованим об'єктам умовного противника. У ході навчання засоби протиповітряної оборони тренувалися відбивати повітряний напад противника, а екіпажі армійської авіації здійснювали авіаційну підтримку наземних сил та забезпечували висадку тактичного десанту.

До маневрів залучено транспортну, безпілотну, штурмову та винищу-

(Закінчення на стор. 8)

В Україну доставили оригінал Конституції Пилипа Орлика

Конституція гетьмана Пилипа Орлика ("Договори и постановления прав и вольностей войсковых..."), з-під Бендер від 5 квітня 1710 року. Титульний і останній аркуші документу. На останньому аркуші – власноручний підпис гетьмана Орлика і печатка української козацької держави – Війська Запорозького. (Фото: cdiak.archives.gov.ua)

10 серпня в Україну вперше за 311 років зі Стокгольма доставили латинський варіант Конституції Пилипа Орлика – визначну історичну пам'ятку української та європейської думки XVIII, яка заклала підвалини українського конституціоналізму, одну з перших конституцій світу.

„Очікуємо на експонування до Дня Незалежності. Три її копії, передані Швецією, вже експонуються в Україні: у парламенті та офісі

Президента. Третя копія буде передана в Конституційний Суд після його реформування“, – написала у Фейсбучі народний депутат від „Слуги народу“, представник Верховної Ради у Конституційному Суді України Ольга Совгіря.

Доставлений оригінал експонуватиметься в Національному заповіднику „Софія Київська“. Українці змо-

(Закінчення на стор. 25)

Українців евакуюють з Афганістану

В Афганістані немає українських військовослужбовців, лише приватні особи, і їх евакуюватимуть, як і всіх громадян України, заявив Міністер закордонних справ України Дмитро Кулеба в етері "1+1", та в себе на Фейсбучі.

Д. Кулеба закликав медіа припинити розганяти неправду про те, що 12 українських військовослужбовців покинуті напризволяще в Афганістані. Міністр наголосив, що це приватні особи, які поїхали туди працювати, заробляти гроші. Зараз вони зосереджені на військовій базі, яку захопили таліби. Проте МЗС контактує з ними та готує їх евакуювати, як тільки з'явиться можливість для цього.

Д. Кулеба також повідомив, що 18 серпня переговорив телефоном

з одним із цих 12 громадян і мав предметну розмову. Міністер пояснив, що зараз на базі перебувають сотні людей з громадянством багатьох держав. Українці, за його словами, проявляють себе організовано, дисципліновано і як лідери. Наразі жодної прямої загрози життю і безпеці українських громадян немає. „Хлопців вивеземо або ми або компанії, за чийм контрактом вони та інші іноземці працювали на базі. За будь-яким сценарієм ми надаватимемо повну підтримку“, – запевнив Д. Кулеба.

* * *

У ніч на 16 серпня український літак евакуював із Кабулу 79 осіб – серед них вісім українців (трое

(Закінчення на стор. 8)

Лапутіна у США обговорила підтримку українських ветеранів

Міністер у справах ветеранів України Юлія Лапутіна обговорила питання підтримки українських ветеранів із виконуючим обов'язки помічника секретаря Бюро операцій з врегулювання та стабілізації конфліктів Державного Департаменту США Робертом Дж. Фавчером.

„Продуктивно обговорили зусилля щодо реінтеграції ветеранів бойових дій в українське суспільство з міністром у справах ветеранів Юлією Лапутіною. Сподіваємося на подальшу співпрацю з нашими українськими партнерами щодо надання цим героям підтримки, на яку вони заслуговують“, – написав Р. Фавчер у Твіттері.

Юлія Лапутіна (Фото: Український Жіночий Конгрес)

11 серпня Ю. Лапутіна заявила, що за минулий рік в Україні було працевлаштовано 6,100 ветеранів, а понад 900 захисників України започаткували власну справу.

Українформ

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Затверджено державну відзнаку

КИЇВ. – Президент Володимир Зеленський 16 серпня затвердив відзнаку „Національна легенда України“. Цієї відзнакою нагороджуються громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства за особисті заслуги у становленні незалежної України, зміцненні її державности, захисті Вітчизни та служінні українському народові, вагомий внесок у розвиток національної економіки, науки, освіти, культури, мистецтва, спорту, охорони здоров'я, а також за активну благодійну та громадську діяльність. Відзнака виготовляється із золота та має вигляд стилізованої квітки, пелюстки якої покриті синьою та жовтою емаллю. (Пресслужба Президента України)

■ Рейтинг очолює Зеленський

КИЇВ. – Якби найближчим часом відбулися президентські вибори, найбільше голосів у першій і другій турах отримав би чинний глава держави Володимир Зеленський, а на виборах до Верховної Ради найбільшу підтримку українців здобула б партія „Слуга народу“. Про це свідчать результати дослідження „Довіра до інститутів суспільства та політиків, електоральні орієнтації громадян України (липень 2021 р.)“, проведеного Центром Разумкова. Згідно з даними дослідження, за В. Зеленського у першій турі проголосували б 19,5% усіх опитаних або 29% тих, хто візьме участь у виборах і визначився, за кого голосуватиме. У випадку електорального суперництва у другій турі з Петром Порошенком В. Зеленський отримав би 28% голосів усіх опитаних або 61% голосів тих, хто візьме участь у виборах і визначився, за кого голосуватиме, П.Порошенко – відповідно, 17% і 39%. За даними дослідження, якби найближчим часом відбулися вибори до Верховної Ради України, найбільшу підтримку виборців отримала б партія „Слуга народу“ (за неї готові віддати свій голос 17% усіх опитаних або 27% тих, хто візьме участь у виборах і визначився, за яку партію голосуватиме). За партію „Європейська солідарність“ готові віддати свій голос відповідно, 11% і 17% опитаних, за партію „Опозиційна платформа – За життя“ – відповідно, 11% і 16%, ВО „Батьківщина“ – відповідно, 8% і 11%. (Укрінформ)

■ Заходи святкування зібрані на одному сайті

КИЇВ. – Міністерство культури та інформаційної політики створило Цифрову мапу подій до Дня незалежності України, що відображає заходи, які можна відвідати до 30-річчя незалежності у Києві та інших містах. На Цифровій мапі подій в інтерактивному форматі відобразатиметься місце, час та дата подій з розгорнутою інформацією про саму подію. Завдяки Цифровій мапі користувач матиме змогу переглянути всю інформацію про події в конкретному місці та зможе сплунувати їх відвідування. (Укрінформ)

■ Знизили тарифи на електроенергію

КИЇВ. – 31 жовтня Кабінет Міністрів знижує до 1,44 грн за 1 кВт-год. тариф на електроенергію для населення зі споживанням до 250 кВт-год. на місяць. Відповідне рішення було ухвалено на засіданні уряду 11 серпня. Мова йде про 80% домогосподарств. (Міненергетики)

■ Епіфаній відвідав Туреччину

КИЇВ. – Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 12 серпня розпочав свою візиту на о. Імврос (Туреччина) з нагоди святкування 60-ліття рукоположення Вселенського патріярха Варфоломія на диякона. 13 серпня урочисту літургію з нагоди ювілею звершили Вселенський патріярх Варфоломій, патріярх Олександрійський і всієї Африки Теодор, митрополит Київський і всієї України Епіфаній, ієрархи – представники Кіпрської та Елладської Церков. Острів Імврос є батьківщиною Патріярха Варфоломія. Тут у селі Агіос Теодорос він народився 29 лютого 1940 року, а 13 серпня 1961 року був висвячений на диякона. (Пресслужба Православної церкви України)

Блінкен в ООН нагадав, що Крим – це Україна

Виступаючи на засіданні Радбезу ООН з питань підтримання міжнародного миру та безпеки на морі 9 серпня, Державний секретар США Ентоні Блінкен нагадав членам Ради безпеки ООН про агресивні дії Росії в Керченській протоці та Азовському морі, спрямовані проти України.

„У Чорному морі, Керченській протоці, Азовському морі ми бачимо агресивні дії проти України з небезпечними вторгненнями на море й у повітрі

та переслідуванням суден, що перешкоджає торгівлі й доступові до енергоносіїв“, – вказав держсекретар.

Е. Блінкен наголосив, що США підтверджують підтримку суверенітету і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, „що простягаються до її територіяльних вод“. „Крим – це Україна“, – підкреслив він.

Укрінформ

Росія кричуще порушує в Чорному морі міжнародні норми

Росія має припинити незаконні дії та рішення, зокрема щодо закриття частини акваторій Чорного моря й, серед іншого, виплатити відповідну компенсацію Україні. Про це йдеться в заяві української делегації в ООН, поширеній у 9 серпня на засіданні Ради Безпеки ООН з питань підтримання міжнародного миру і безпеки на морі.

Українська делегація звернула увагу членів Радбезу на численні кричущі порушення Росією прав України, передбачених Конвенцією ООН з морського права та інших міжнародних норм і принципів. Росія, зокрема, незаконно позбавила Україну можливості здійснювати свої морські права в Чорному, Азовському морях та Керченській протоці, експлуатувала суверенні ресурси України в цих водах у власних цілях.

Українська делегація нагадала, що у квітні 2021

року Росія перекрила частину Чорного моря в напрямку Керченської протоки для іноземних військово-морських кораблів і державних суден під приводом військових навчань, і що РФ „незаконно поводить на морі“, блокуючи комерційне судноплавство та перешкоджаючи військово-морським суднам.

У заяві також відзначено, що Росія посилює свій військовий потенціал в Азово-Чорноморському регіоні, зокрема, шляхом збільшення кількості військово-морських суден, у тому числі здатних нести ядерну зброю.

„Росія повинна припинити свою агресію проти України, відновити повагу до суверенітету і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів“, – заявили українська делегація.

Коронавірус: Ефективність вакцин відносно „Дельти“ знижується всього на 10%

Олександр Лащенко
Радіо Свобода

Штам коронавірусу „Дельта“ все активніше поширюється Україною. Але при всій небезпеці „Дельти“ застосовані в Україні вакцини рятують від госпіталізації і смертей. Pfizer, Moderna, AstraZeneca, Coronavac – якісні медпрепарати, що довели свою ефективність у державах, які вже накрила „Дельта“. Коли в Україні можуть вакцинувати достатню кількість людей для набуття колективного імунітету? Навіщо щепитися перехворілим? Чи можна змішувати вакцини? Є сенс колоти третю дозу? Чи примушуватимуть українців вакцинуватися? Навіщо маски, якщо нові штами „корони“ щораз заразніші? Коли можуть оголосити в Україні новий локдаун? Це – питання, на які відповів головний санітарний лікар України Ігор Кузін в інтерв'ю Радіо Свобода.

Олександр Лащенко: Вже щодоби понад тисячу захворілих на COVID по Україні. „Дельта“ прийшла в Україну?

– Штам „Дельта“ буде поширюватися, і він вже перебуває на території України. Але є і гарні новини: штам „Дельта“ не відрізняється від інших штамів. Тобто на нього діють такі ж самі профілактичні або протиепідеміологічні заходи. Це носіння масок, фізичне дистанціювання, обробка рук антисептиком. І до того ж вакцинація так само діє на штам „Дельта“.

– Усе ж таки піднімається кількість, хай немає такого спалаху, який у Британії був (він позаду вже). На Україну чекає черговий локдаун? Якщо так, то коли?

– Ми використовуємо і будемо продовжувати використовувати адаптивний карантин. Це складний механізм. Але він полягає в тому, що на рівні кожної області ми можемо відслідковувати надчутливі показники, відповідно до них впроваджувати протиепідеміологічні заходи. Ми зараз хочемо відтягнути такий локдаун на максимально віддалений термін. Але за світовим досвідом ми бачимо, що наприкінці осені і на початку зими

більшість країн входить все ж таки у суворіші протиепідеміологічні умови, і вони впроваджують карантинні обмеження.

– Експерти кажуть, що фактично „Дельта“ – летючий вірус. Цей штам, як вітрянка, який передається дуже, на жаль, легко. То навіщо маски, респіратори?

– Ми завжди маємо користуватися доказовою медициною, доказовими даними. І дійсно маска захищає людей від вірусів і від інфікування. І вона так само ефективна як по відношенню до штаму „Дельта“, і вона точно також має ефективність до вірусів респіраторної групи, які восени до нас приходять звичайно. І ми вже звикли до них. Це звичайні віруси грипи, респіраторні віруси або інші. Тому маска захищає навіть від „Дельта“-вірусу. І багато країн вже довели під час впровадження своїх протиепідеміологічних заходів, вони радили використовувати маски. І це спрацювало.

– Позиція ВОЗ на сьогодні однастайна: „Дельта“ заразніша, ніж попередні штами, але не більш смертоносна. Чи це так?

– Поки офіційно так. Зараз ще збирається інформація по багатьох країнах. Наразі бачимо, що вірус „Дельта“ майже в 2,6 рази швидше передається. Дійсно людина, яка інфікована штамом „Дельта“, набагато заразніша і в неї більша кількість вірусних часточок знаходиться у верхніх дихальних шляхах. І в той же ж самий час вона дійсно частіше призводить до госпіталізації людини.

Однак стосовно летальності різні країни дають різну інформацію. Найчастіше високі рівні смертності при інфікуванні „Дельтою“ спостерігалися саме серед невакцинованого населення. У тих країнах, де переважна більшість населення була вакцинована, цифри смертності не відрізнялися від, наприклад, штаму „Альфа“.

– Український МОЗ пише, що вакциновані переносять „Дельту“ безсимптомно. Тоді, виходить, людина навіть не здогадується, що вона є носієм такої зарази, і все рівно заражатиме

(Закінчення на стор. 26)

Посол Сімонс: Питання членства України в НАТО вже вирішено в принципі

Анастасія Зануда
BBC News Україна

Пані Мелінду Сімонс призначили послом Великої Британії в Україні у вересні 2019 року. Це її перше дипломатичне призначення в ранзі посла. До приїзду в Україну вона рік посилено вивчала українську, працювала у Національному секретаріаті з безпеки, а в МЗС – у департаменті з врегулювання конфліктів, що також було її науковою спеціалізацією. Цей досвід однозначно став у пригоді під час роботи в Україні. На каденцію посла М.Сімонс в Україні припало серйозне загострення на кордонах із Росією навесні цього року і вихід Британії із ЕС, і пандемія коронавірусу. А ще М. Сімонс – перший британський посол, чий предки походять з України.

Мелінда Сімонс (Фото: Посольство Великої Британії в Україні)

BBC News Україна: Чи була у вас можливість відвідати місця, пов'язані із вашою родиною?

– Мої предки залишили Україну дуже давно – у 1890-их. І документів, які б точно свідчили, де саме вони жили, немає. Ми лише знаємо, що вони походили з Харкова та Харківської області.

Тож коли я поїхала у відраження до Харкова, це було радше символічно, бо я не могла побувати в домі, чи відвідати село, де вони жили, – я не змогла цього з'ясувати.

Але все одно це були особливі відчуття – поїхати туди. Я – перша із родини, хто має можливість повернутися в Україну, не кажучи вже про Харків.

З того часу, як вони поїхали, минуло багато років, – три покоління. Тож, коли моя родина дізналася, що я їду в Україну, це було подією, бо досі ніхто з родини сюди не повертався.

Це було дуже важливо для моєї мами, що я їду туди, звідки походили її прабабуки.

Під час поїздки до Харкова я також відвідала Дробицький Яр, де були розстріляні 11 тисяч євреїв під час Голокосту (під час Другої світової війни. – Ред.).

Там є пам'ятна стіна, на якій я знайшла прізвище моєї родини. Це означає, що когось із нащадків сестер-братів мого прадіда вбили в Дробицькому Ярі. І це відкриття щодо моєї родини було дуже важким. Дуже важко осмислити це.

Але водночас все якось „зійшлося“, – стало зрозуміло, чому всі ці довгі роки неможливо було знайти жодної інформації про цю частину родини. Всі шматочки склалися в одну картинку.

І моя мама була задоволена – звісно, не щаслива – просто дізнатися, що насправді сталося.

– Після серйозного напруження на кордоні з Росією цієї весни президент Зеленський нагадав про прагнення України стати членом НАТО. Він закликав не підходити до цього з точки зору далекої перспективи, не „розглядати її у бінокль“, а „вирішити питання негайно“. Чи можна це питання вирішити негайно? Чи можна його взагалі вирішити?

– Ясно, що держави НАТО підтримують прагнення України приєднатися до НАТО. Можна сказати, що питання про те, чи може Україна приєднатися, вже вирішено в принципі.

Питання в тому, що для цього потрібно. І от розмови про це з українською стороною відбуваються регулярно, а зрушень нема.

Моє завдання як посла контактного посольства НАТО (статус „контактного посольства НАТО“ є тимчасовим і переходить від однієї дипмісії Союзника до іншої зазвичай кожні два роки. З 2019 року цей статус носять спільно британське й

(Закінчення на стор. 22)

Посол Німеччини: Лише законів недостатньо, треба їх втілювати у життя

Важливим завданням України на сьогодні є втілення реформ. Про це заявила Надзвичайний і повноважний посол Німеччини в Україні Анка Фельдгузен в інтерв'ю НВ.

Відповідаючи на питання, наскільки змінилася Україна за останні 30 років, А. Фельдгузен вказала, що сьогоднішню Україну ні в чому неможливо порівняти з тією Україною, яку вона ще застала у дев'яностих – настільки багато прогресу.

“Окремі кроки реформування все ще можуть відчуватися важкими і виглядати незначними. І, звичайно, треба бути терплячим стосовно багатьох питань, адже вони потребують часу. Але коли я дивлюсь на все, що сталося з 1994 року, то я думаю: ви вже зробили величезні кроки вперед – і воно того варте! Я завжди вдячна, що можу бути свідком розвитку цієї країни і супроводжувати його... Чи то земельна реформа, чи боротьба з корупцією, чи то децентралізація, чи то судова реформа: Україна пододала вражаючий шлях після Революції гідності. Завданням є зараз втілити ці реформи у життя. Недостатньо тільки ухвалювати закони. Восени чекає багато викликів: законодавче завершення реформи децентралізації, подальша інтенсивна робота над судовою реформою чи реформа СБУ. При цьому Україна давно вже має свого найважливішого контролера: живе й активне громадянське суспільство, яке критично та

Анка Фельдгузен (Фото: DR)

конструктивно супроводжує дії уряду та парламенту... Одним з найбільших викликів залишається конфлікт на Донбасі. Існує небезпека того, що не тільки українське суспільство, а й міжнародне співтовариство почне миритися з ситуацією. Щоб цього не сталося, слід знову і знову підкреслювати людську трагедію конфлікту: становище мирного населення біля лінії розмежування, мінування багатьох територій, становище внутрішньо переміщених осіб, які втратили свою батьківщину”, – наголосила посол Німеччини.

Розповідаючи про особисті враження від

(Закінчення на стор. 8)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Посадника Кривого Рогу знайдено мертвим

КРИВИЙ РІГ. – Слідство розглядає три версії загибелі мера Кривого Рогу Костянтина Павлова, якого знайшли 15 серпня застреленим на веранді його будинку. „Кількість варіантів обмежена: це або вбивство, або самогубство, або необережне поводження зі зброєю... Ніякого четвертого варіанту бути не може“, – заявив директор з комунікацій Міністерства внутрішніх справ Артем Шевченко. Причину смерті мера має встановити судово-медична експертиза. Поліція вивчає відео з камер спостереження. К. Павлов був власником мисливської та травматичної зброї, зокрема, у нього був зареєстрований карабін. Правоохоронці встановили під час огляду тіла наявність одного вогнепального поранення з мисливської зброї. Телеграм-канал “Репортер UA” опублікував відео з камер відеоспостереження у будинку К. Павлова. Представник поліції Дніпропетровської області зазначив, що йому невідомо, як ці записи потрапили в інтернет. (Дзеркало Тижня)

■ Оголосили підозру 15 бойовикам „ДНР“

ДОНЕЦЬК. – У Донецькій області слідчі Національної поліції заочно оголосили про підозру 15 ватажкам та бойовикам “армійського корпусу ДНР”. Підозрювані обіймали керівні посади у незаконному збройному формуванні та брали безпосередню участь у бойових діях проти Збройних сил України. Викрили діяльність бойовиків співробітники слідчого управління ГУНП в Донецькій області спільно з працівниками підрозділу кримінальної поліції. Двоє є громадянами Росії. (Пресслужба Національної поліції)

■ Відновлено роботу пункту пропуску „Дякове“

УЖГОРОД. – На кордоні з Румунією 16 серпня відновлено роботу пункту пропуску „Дякове“, яку раніше у зв'язку з технічними причинами тимчасово було припинено. Наразі з метою здійснення прикордонного оформлення організовано роботу пересувного комплексу прикордонної контролі. (Держприкордонслужба)

■ Затримано грабіжників і гвалтівників

КИЇВ. – 14 серпня затримали та повідомили про підозру двом чоловікам – громадянам Азербайджану, 24 та 25 років – за фактами вчинення розбійних нападів з використанням сильнодіючих лікарських препаратів, а також зґвалтування. Покарання передбачає до 15 років позбавлення волі із конфіскацією майна. Встановлено, що чоловіки, пересуваючись автомобілем, підшукували біля нічних розважальних закладів людей у стані алкогольного сп'яніння, знайомилися та в ході спілкування непомітно підсипали до напоїв сильнодіючий лікарський препарат. Користуючись безпорадним станом потерпілих, зловмисники відбирали в них гроші, мобільні телефони та інші цінні речі, а також направлялися до них додому, звідки також викрадали цінні речі. (Телеграм-канал Київської міської прокуратури)

■ Скоротилася кількість безробітних

Кількість офіційно зареєстрованих безробітних станом на 16 серпня становила 315 тис. осіб, що на 179 тис. осіб менше, ніж на цю дату торік. За січень-липень Державна служба зайнятості допомогла знайти роботу 318 тис. українців. (Пресслужба Міністерства економіки)

■ Звільнено 87 суддів

КИЇВ. – Вища рада правосуддя (ВРП) звільнила 87 суддів у період за січень – липень 2021 року. Із зазначеної кількості сім суддів звільнено за особливими обставинами, а саме шістьох – за вчинення істотного дисциплінарного поступку та одного – внаслідок визнання судді таким, що не відповідає посаді. Впродовж аналогічного періоду 2020 року було звільнено 160 суддів, із яких 21 – за особливими обставинами. Станом на 9 серпня 2021 року фактична кількість суддів у судах України складає 5,307 при визначеній кількості 7,304. Повноваження щодо здійснення правосуддя мають 4,933 судді, вакантними залишаються 1,997 суддівських посад. (Укрінформ)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Таліби дають „безпечний прохід”

ВАШІНГТОН. – Таліби погодилися на „безпечний прохід” з Афганістану всім цивільним особам, які стараються долучитися до авіаційного перевезення, яким США керують з столиці Кабулу. Про це заявив 17 серпня радник президента в справах національної безпеки Джейк Салівен. Надзвичайно швидке захоплення країни Талібаном 15 серпня викликало хаос і замішання в намаганнях США перевести евакуацію американців, афганських союзників та інших. Державний департамент вислав колишнього посла до Афганістану Джана Беса для керування евакуацією з Кабулу. Пентагон вислав додаткових 6,000 військовослужбовців для забезпечення летовища; на коменданта 82-ої Повітряної Дивізії генерала-майора Кристофера Данаго покладено відповідальність за його безпеку. Голова Центрального Командування США й головнокомандувач військ США в Кабулі генерал Френк МекКензі 15 серпня в Катарі дійшов до згоди з талібами для безпечного переходу. Авіаційні перевезення були тимчасово зупинені 16 серпня після того як сотні афганців у розпачі, намагаючись покинути країну, вибігли на злітну смугу. Кілька осіб загинули. США плянують перевезти до 22 тис. афганських біженців і поселити їх на трьох військових базах у Вискансіні, Тексасі та Вірджинії. („Associated Press”)

■ Стримали пляни китайського мільярдера

ОСТИН, Тексас. – Мільярдер з Китаю витратив 110 млн дол. на купівлю землі в Тексасі на кордоні з Мексикою. Він плянував побудувати вітрову електростанцію, яка б постачала струм до енергосистеми Тексасу. Однак, губернатор Тексасу Грег Ебот 12 серпня заблокував будівництво, спираючись на новий закон штату, який забороняє „недружнім країнам” мати доступ до критично важливої інфраструктури штату. До таких „недружніх країн” закон відносить Китай, Росію, Іран та Північну Корею. Китайський бізнесмен Сун Гуангсін має тісні зв'язки з Комуністичною партією Китаю. Політики в Тексасі висловлювали побоювання, що С. Гуангсін використає доступ до енергомережі штату для кібернападу або шантажу. Речник С. Гуангсіна заявив, що бізнесмен здасть придбану землю в оренду іншій компанії, яка управлятиме вітряною електростанцією. Цього року енергомережа Тексасу потерпала від великої кількості аварій. Без струму та опалення майже тиждень залишались мільйони людей. („Голос Америки”)

■ Білий Дім боронить рішення Байдена

ВАШІНГТОН. – Хоч Президент Джо Байден критикують за панічний відступ з Афганістану, Білий Дім окреслює його як провідника, який просто відважився зробити нелегке рішення, щоб закінчити 20-річну війну. У промові 16 серпня Дж. Байден визнав, що ситуація в Афганістані „розвинулася швидше, ніж ми гадали”, але твердо захищав своє рішення відтягнути війська США з регіону. Радник президента в справах національної безпеки Джейк Салівен сказав, що Дж. Байден зворушили трагічні сцени на летовищі, коли афганці в розпачі чіплялися за американський літак, який готувався відлітати, а відтак падали з нього. Деякі з них загинули. Коли літак приземлився в Катарі, в шасі знайдено залишки людського тіла. США вивезли приблизно 640 осіб вночі 15 серпня, після того як таліби захопили владу, а президент Ашраф Гані втік з країни. („AFP”)

■ Виявлено військові вразливості США

ВАШІНГТОН. — Заступник голови Об'єднаних командирів Штабу Джан Гайтен заявив, що збройні сили США були „покалічені” під час засекречених військових навчань минулого року. Генерал Дж. Гайтен сказав це для Інституту виникаючих технологій у Вашингтоні 2 серпня. Найбільша проблема була з комунікаційними системами. Тепер Пентагон працює над виявленими вразливостями. „Запобігти війні означає бути готовим до війни”, – сказав Дж. Гайтен. („Stars and Stripes”)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

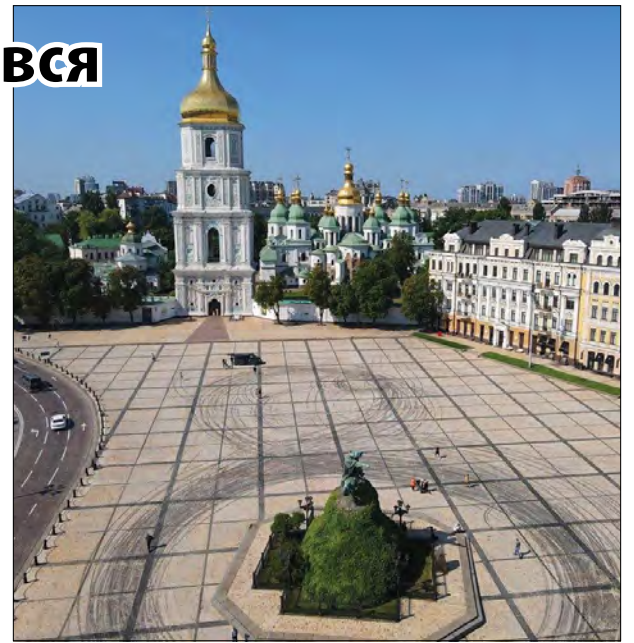
“Red Bull UA” вибачився

КИЇВ. – Зранку 10 серпня в історичному центрі столиці, на Софійській площі, відбувалися рекламні зйомки з використанням екстремальних елементів. Зокрема, автомобілі дрифтували на великій швидкості посеред пішохідної зони. При цьому міська влада не давала жодних дозволів на організацію та проведення цих зйомок. Правоохоронці розпочали провадження за ч. 2 ст. 296 (хуліганство) Кримінального кодексу. Прокуратура вилучила два автомобілі, які брали участь у дрифті.

Компанія Red Bull UA вибачилася перед киянами та столичною владою за екстремальну відеозйомку, внаслідок якої було зіпсовано бруківку на Софійській площі.

“Має бути пряме, чітке фінансове покарання компанії, що влаштувала перегони, відповідальність чиновників, які мали цьому протистояти, та поліцейських, які мали це зупинити”, – написав Міністер культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко у Телеграмі.

Екстремальна відеозйомка компанії Red Bull UA на Софійській площі у Києві могла би бути гідною рекламою України у світі за умови, якби організа-

Пошкоджена бруківка на Софіївській площі.

тори проводили її згідно з законодавством, написала у Фейсбуці голова Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ) Мар'яна Олесків.

Укрінформ

Італійський есмінець увійшов у Чорне море

ОДЕСА. – Італійський ракетний есмінець „Луїджі де ля Пенне” D560 вранці 18 серпня увійшов у Чорне море. Він пробує в регіоні до 27 серпня. Це перша візита корабля НАТО в Чорне море з 27 липня.

„Луїджі Дуранд де ля Пенне” був закладений в січні 1988, а прийнятий до складу ВМС Італійської Республіки 18 березня 1993 року. Озброєний артилерійським й зенітним озброєнням, а також протикорабельними і зенітними ракетами. Має два вертолітних ангара, в яких може розміститися пара легких вертольотів Bell AB-212 ASW або один важкий EH-101 Merlin.

Думская.нет, Укрінформ Італійський ракетний есмінець „Луїджі де ля Пенне.”

Попрощалися з останнім онуком Івана Франка

Роланд Франко демонструє родинний альбом (Фото: pnkTV)

КИЇВ. – 13 серпня відбулася церемонія прощання з останнім онуком Івана Франка – головою правління Міжнародного фонду Івана Франка, дипломатом, українським вченим-інженером та громадським діячем Роландом Франком.

Попрощатися з нащадком клясика приїхали делегації Львівського і Дрогобицького університетів, з літературно-меморіального музею Івана Франка у Нагуєвичах, що на Львівщині.

Під час церемонії прощання в Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка виступили племінник покійного Петро Галушак, міський голова Дрогобича Тарас Кучма, директор Міжнародного фонду Івана Франка Ігор Курус, академік НАН України Сергій Комісаренко.

Р. Франка відспівали у церкві Святого Миколая Мирликійського на Аскольдовій могилі. Поховали, за його заповітом, у родинній могилі на Байковому кладовищі, де знайшли останній спокій його батьки. Р. Франко помер у ніч проти 11 серпня у віці 89 років.

Р. Франко – український учений-інженер, дипломат, громадський діяч, кандидат технічних наук. У 1993–1996 роках перебував на дипломатичній службі, був радником з питань науки в посольстві України у Великій Британії. Завдяки клопотанням Р. Франка в 1996 році Україна безкоштовно одержала від Великої Британії науково-дослідну станцію „Фарадей” (нині станція „Академік Вернадський”) в Антарктиці.

Укрінформ

ПОДІЇ В УКРАЇНІ**Схвалено Стратегію економічного розвитку
Донеччини та Луганщини**

18 серпня на своєму засіданні Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року. Доповідачем виступив Віцепрем'єр-міністер України – Міністер з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Олексій Резніков.

„Фактично це перший стратегічний документ, який розкриває на конкретному об'єкті ідеї, закладені у Національну економічну стратегію на період до 2030 року. До розробки Стратегії були залучені усі зацікавлені сторони – громади, бізнес, органи місцевої влади і самоврядування, наукові установи, понад двадцять центральних органів виконавчої влади, а також міжнародні партнери. Ми провели обговорення безпосередньо на Донеччині і Луганщині за участю всіх громад, що перебувають на лінії дотику. Вийшло близько 350 сторінок тексту і розрахунків“, – сказав під час виступу О. Резніков.

Віцепрем'єр наголосив, що Донецька і Луганська області зазнали катастрофічних руйнувань внаслідок збройної агресії з боку Росії, втрачено економічні ланцюги, порушено логістику, виникли нові загрози.

„Ситуацію можна виправити лише комплексними екстраординарними заходами. Моделюючи ці заходи, ми спиралися на очікування суспільства та бізнесу. І сприймати території вздовж лінії дотику варто як території нового розвитку і нових можливостей, а не як території кризи“, – наголосив О. Резніков.

У якості головних очікувань і українські, і іноземні бізнесмени вказували на прозорість, передбачуваність та впевненість, верховенство права і правосуддя. У той же час найбільшим очікуванням громадян є справедливості та визначеність, розуміння, що буде завтра. „З урахуванням цих очікувань ми пропонуємо досить амбітну Стратегію

Олексій Резніков (Фото: МінРе)

перетворень“, – додав О. Резніков.

Для залучення інвесторів пропонується застосувати модель території пріоритетного розвитку, яка зокрема включатиме податкові, регуляторні, фінансові стимули, в тому числі – страхування військово-політичних ризиків; розвиток реального сектору економіки, індустріалізацію та інновації; розбудову критичної інфраструктури та логістики; розвиток регіонального ринку праці; налагодження комунікацій.

Якщо говорити про стратегічну інфраструктуру, можна виокремити такі проекти: будівництво залізничної гілки у Луганській області; модернізація та електрифікація залізниці на Маріупольському напрямку; відновлення пасажирських та вантажних авіоперевезень; розвиток мережі доріг на Луганщині; будівництво сучасної траси Старобільськ-Краматорськ-Маріуполь; безпечний доступ до якісної питної води на території двох областей.

Міністерство з питань реінтеграції

**В Україні на фермерів припадає
лише 10% агровиробництва**

Фармерські господарства виробляють понад 85% світових обсягів аграрної продукції, тоді як в Україні цей показник ледь перевищує 10%. Такі дані навів голова Союзу українського селянства (СУС) Іван Томич 16 серпня під час брифінгу „ООН оголосила 2019-2028 роки десятиліттям сімейних фермерських господарств. Що зробила Україна в цьому напрямку?“.

І. Томич нагадав, що за формою організації праці 90% усіх агрогосподарств світу – родинні ферми. В Європі цей показник ще більший.

„У Нідерландах — 98%, в сусідній Польщі – понад 90%. Натомість у Латинській Америці, частині Азії, в колишніх республіках СРСР ситуація протилежна: частка сімейних ферм становить 5-15%. На жаль, до таких держав належить і

Україна. За кількістю землі наділ українського фермерства — 15%, приблизно 4,5 млн га. При цьому, фермери забезпечують трохи більше 10% валового виробництва сільськогосподарської продукції“, – розповів голова СУС.

Він впевнений, що збільшити кількість фермерів, підвищити ефективність сільгоспвиробництва і таким чином гарантувати продовольчу безпеку та цінову стабільність на ринку харчів допоможе втілення рекомендацій ООН, яка оголосила 2019-2028 роки десятиліттям сімейних фермерських господарств. Утім, за словами І. Томича, в Україні не поспішають прислухатися до цих порад. „Сума дотацій для фермерів останніми роками

(Закінчення на стор. 10)

**НБУ вводить в обіг пам'ятні монети
„До 30-річчя незалежності України“**

Національний банк 17 серпня ввів в обіг пам'ятні монети „До 30-річчя незалежності України“ номіналом у 10, 50 та 250 гривень.

Тираж монет номіналом 10 гривень складає 3,000 штук. Матеріал – срібло. Монета номіналом у 50 грн зі срібла, виходить тиражем у 500 штук. Монета номіналом 250 гривень виготовлена із золота, виходить тиражем 400 штук.

10 серпня Національний банк ввів у обіг пам'ятну монету „До 30-річчя незалежності України“ номіналом 5 гривень, яка виготовлена з нейзильберу, тираж – 50 тис. штук.

Пресслужба НБУ Пам'ятні монети номіналом 250 гривень.

АМЕРИКА | СВІТ**■ Невдача й успіх російських ракет**

МОСКВА. – Державна компанія Росатом підтвердила, що вибух ракети під час випробувань 5 серпня на арктичному військово-морському полігоні в Росії спричинив смерть п'ятох осіб і поранення трьох. Вибухнув ракетний двигун на рідкому паливі на полігоні Ньонкса в Архангельській області. Урядовці Северодвінська, який знаходиться 29 миль на схід від полігону, сказали що рівень радіації в місті був вищим від нормального впродовж 40 хвилин. Трьома днями раніше, одна особа загинула і вісім були поранені під час пожежі на складі амуніції в Сибірі. Довелося евакуювати понад 9,500 осіб. Міністерство оборони повідомило 19 липня, що на Білому морі відбувся успішний випуск нової ультразвукової ракети „Зірон“, яка може летіти вдв'ятеро швидше від звуку на відстань до 620 миль. („BBC“, „Associated Press“)

■ Змагун виступив в обороні уйгурів

НЮ-ЙОРК. – Професійна американська ліга Національної спілки кошиківки (НБА) ще в 2019 році оголосила, що її змагуни й тренери не критикуватимуть китайський уряд. Коли головний управитель команди з Гюстону Дейл Морей висловив підтримку демонстрантам за демократію в Гонг-Конгу, НБА негайно перепросила Китай за „глибоку образу“. Минулої осені власник команди з Даласу Марк Кубан відкрито підтримав бізнесові зв'язки ліги з Китаєм. Але 11 липня 30-літній змагун Ройс Вайт, який перейшов до іншої професійної ліги – Біг3, після змагань на інтерв'ю з телеканалом „СБС“ з'явився в сорочинці з написом „Звільніть уйгурів“. Хоч засоби масової інформації проігнорували його, Світовий Конгрес Уйгурів висловив публічну подяку, нагадуючи поведінку НБА і кажучи, що „нам потрібно більше таких атлетів“. („Fox News“)

■ Брата Навального засудили умовно

МОСКВА. – Преображенський суд Москви 5 серпня засудив брата опозиційного політика Олексія Навального, Олега, до року позбавлення волі з випробувальним терміном на один рік у так званій „санітарній справі“. Прокуратура просила дати йому один рік умовно з випробувальним терміном на три роки. Адвокат Олега Навального заявив, що буде оскаржувати вирок. Цю справу розпочали у січні. За версією слідства, її учасники закликали вийти на акцію на підтримку Олексія Навального – і таким чином провокували людей на порушення санітарно-епідеміологічних норм. Учасниця „санітарної справи“ Любов Соболь 3 серпня отримала півтора року обмеження свободи. Іншого соратника О. Навального, Миколу Ляскіна, засудили 6 серпня до року обмеження волі також у „санітарній справі“. („Українська правда“)

■ Взаємно звинувачують у воєнних злочинах

ЖЕНЕВА. – Майкл Линк, спеціальний представник ООН для людських прав на окупованій палестинській території, виступив 9 липня з доповіддю в Женеві на сесії Ради людських прав при ООН. Він сказав, що ізраїльські поселення в східному Єрусалимі і окупованому Західному березі є воєнними злочинами, і закликав країни покарати Ізраїль за його „нелегальну окупацію“. Ізраїль бойкотував цю сесію, бо не визнає мандату М. Линка і не співпрацює з ним. США спостерігали за сесією, але не виступали. В Нью-Йорку організація „Human Rights Watch“ оприлюднила свій звіт 12 серпня про кривавий конфлікт у травні між Ізраїлем та озброєними палестинськими угрупованнями, головно Гамасом. В цьому конфлікті в травні загинули 12 цивільних ізраїльтян і 250 палестинців у Газі, між ними 67 дітей. Організація сказала, що Гамас поповнив воєнні злочини. („The Washington Post“, „Reuters“)

■ Начальник поліції звинувачує суди

ЧИКАГґО. — Начальник поліції в Чикаго Дейвид Бравн 26 липня звинуватив судову систему за ще один кривавий кінець тижня в місті. Він сказав, що судді звільняють правопорушників, які поповнили насильницькі злочини, на шкоду місту. Протягом 23-25 липня в Чикаго понад 70 осіб зазнали вогнестрільних поранень, з яких 12 померли. „Ми мусимо дати виклик судам, щоб зробити Чикаго безпечним“, – сказав Д. Бравн. („CNN“)

Соціологія не сміє бути упередженою

Жоден корабель не втримав би правильного курсу в нічну бурю на морі, якби залога не послуговувалася компасом – приладом для орієнтування в просторі. В суспільному житті таким „компасом“ є соціологія. Це та особлива прикладна наука, без якої годі зрозуміти реальний стан речей в країні, інтереси і настрої її громадян, першорядні завдання в доленосних галузях – економіці, політиці, культурі, національній безпеці. З'ясування думок і поглядів через систематичні опитування може дати універсальну відповідь щодо того, чи рухається державний „корабель“ правильним курсом до свідомо визначеної і схваленої усією спільнотою мети.

„Може дати“ – це, певна річ, в тому найкращому, майже ідеальному разі, коли соціологія суворо об'єктивна, дочиста позбавлена політизованості, базована на науковій компетентності і людській чесності спеціалістів, на абсолютно незалежній методиці проведення опитувань.

На жаль, в Україні, як і в решті колишніх советських республік, владні структури нерідко використовують соціологію, як політичний інструмент, який, замість правдиво виявити громадську opinio, в цей лукавий спосіб формує її.

Чи саме не це сталося з недавнім здійсненим київською соціологічною групою „Рейтинг“ опитуванням, згідно з яким нібито 41 відсоток українців погоджується з антиісторичною тезою Путіна, що українці, росіяни і білоруси – то один народ? По-перше, на яку іншу відповідь здатні старші віком люди, виховані в доктрині „єдиного советського народу“? По-друге, в Україні й справді є „недоукраїнці“ – це ми знаємо. І знаємо їхнє походження: у знищенні Голодомором-геноцидом українські села вже до кінця 1933 року Москва прислала 329 ешелонів з російськими родинками. Але ж далеко не всі вони стали ворогами України, і саме тому був би доцільний ось такий наголос в опитуванні: „Якщо Путін каже про один народ, то чи хотіли б ви сьогодні повернутися до Росії?“

Виглядає, що політичні середовища, котрі замовляли це опитування, замовляли саме його результат. Тому воно і в часі, і в змісті так тісно пов'язане з відомою статтею В.Путіна, наче є частинами єдиного антиукраїнського пляну.

Так думати спонукають не лише радісні крики кремлівської пропаганди з приводу того „41 відсотка“, але й дуже подібна реакція деяких добре замаскованих агентів московського впливу в Україні. Позірно вони перейшли навіть на українську мову своїх текстів і виступів, залишаючись при цьому ворожими до ідеї українського національного відродження.

Наприклад, Генадій Друзенко, котрий себе називає „міжнародним правником“, пише, що „...соціологія зафіксувала фіяско розбудови нації... примусової українізації сфери обслуговування... це вирок політиці української ідентичності“ й подібні тенденційні висновки, що буквально збігаються з дикими україножерними заявами московсько-імперських ідеологів.

З Росією все зрозуміло: там тепер вже не залишилося незалежних ні судів, ні засобів масової інформації, ні соціології.

Але наша нація зіткана з іншої духовної матерії, тому в Україні навіть найменша неправда сприймається як образа.

ДОСТОЙНІ ПАМ'ЯТІ І ВДЯЧНОСТІ

Чи повернеться Гнатюк на Закарпаття?

Олександр Гаврош

Україна доволі широко відзначила 150-річчя Лесі Українки та Василя Стефаника. Але якщо в тіні залишився ювілей ще одного їхнього однолітка, який за вкладом в українську культуру цілком сягає масштабу згаданих постатей. Йдеться про Володимира Гнатюка (1871–1926), якому в травні цього року виповнилося 150 років з дня народження.

І найприкріше, що таку круглу дату ніяк не згадали на Закарпатті, для якого дослідник зробив чи не найбільше і через котрий, зрештою, і зліг передчасно в могилу.

Юний Володимир Гнатюк бачив себе мандрівником-місіонером у далеких країнах, навіть хотів вчитися на священика в Римі. Але доля повернула так, що свої мандрівні місії він присвятив малодослідженим частинам віддаленого українства. Вирішив розпочати їх з Закарпаття, а потім, поступово переміщуючись на Схід, зафіксувати фолклорну та етнографічну спадщину всіх українських земель.

Проте життя внесло свої корективи: В. Гнатюк сховався своїми ногами все Закарпаття, але надалі його не вистачило. Підірване у походах здоров'я назавжди прикувало його до письмового столу. Тож наступні 20 років відомий вчений лише опрацьовував той матеріал, що назбирав, і давав раду фолклорним записам інших ентузіастів.

А починалося все доволі оптимістично. На заклик Михайла Драгоманова та Івана Франка здібний юнак уже після першого курсу Львівського університету вирушає в 1895 році у свою першу фолклорну експедицію в найменш описані українські терени, що входили тоді до Угорського королівства Австро-Угорської імперії. Всього таких мандрівок на Закарпаття він здійснив шість.

Перед першою експедицією студент-фолклорист вирішив встановити контакти з місцевими культурними діячами. Був вражений, що у Львові ніхто не має зв'язків з Закарпаттям, хоча до 1867 року ситуація була інакша. (Згадаймо плідні зв'язки Олександра Духновича з галичанами). Тому В. Гнатюкові справді доводилося ставати „місіонером“, який часто вирушає у невідому подорож на власний страх і ризик.

У шести експедиціях Гнатюк побував не тільки в усіх комітатах Північної Угорщини, де українці проживали компактно (сучасне Закарпаття і Пряшівщина), але й у колоніях, розкиданих по Південній (Бачка та Банат) і в Середній Угорщині, де українці жили окремими острівками. Ніхто з дослідників і через сто років не обійшов після В. Гнатюка ці терени своїми ногами.

Цінність фолклорних записів цього самовідданого вченого не тільки в тому, що він зафіксував казки, байки, пісні, загадки, прислів'я, легенди Закарпаття, але, як сам пише, мав на меті і лінгвістику: „Знаючи, як наша філологія стоїть низько, хоч така багата у нас діалектологія, постановив я собі робити записи в різних

Володимир Гнатюк

сторонах нашої країни, можливо, найвірніші, оскільки мене вухо не зведе, щоби відтак лінгвісти могли ними користуватися“. Таким чином, Володимир Гнатюк є по суті першим дослідником і знавцем закарпатських діалектів, причому на всіх теренах їхнього поширення. „Я записав слово в слово з уст мужика“, – каже він, донісши до нас закарпатське народне мовлення з кінця XIX ст.

За час експедицій Гнатюкові вдалося встановити зв'язки з багатьма закарпатцями і по суті вибудувати новий культурний міст між Закарпаттям та Галичиною. З видатним фолклористом листувалися такі відомі місцеві діячі, як Гіядор Стрипський, Євген Фенцик, Михайло Врabelь, Юлій Ставровський, Федір Злоцький, Олександр Бонкало, Каміл-Юрій Жаткович. В. Гнатюк пробудив до контактів і такі знакові постаті руснаків Воєводини, як Гавриїл Костельник та Георгій Біндас. Писали йому і студенти та селяни.

Одне слово, він став справжнім двигуном національного пробудження. Зокрема організував передплату преси з Галичини та Буковини до Угорщини; агітував здібних юнаків та дівчат на навчання до Львова та Івано-Франківська (саме таким чином і поїхав Гавриїл Костельник на студії до Львівської семінарії), надсилав за власні кошти книжки і брошури.

На жаль, титанічна робота Володимира Гнатюка зі збирання фолклорної спадщини Закарпаття наштотхнула на опір угорської влади, яка провадила політику мадяризації народів, що входили до Угорського королівства.

28 березня 1903 року священик і будитель зі Свалявщини Калман-Юрій Жаткович попереджає В. Гнатюка у листі: „Аби ви чимшвидше вибралися з Угорщини, а особливо не появлялися на Угорській Русі, якщо не хочете мати великої неприємності з угорською владою“.

Самого К.-Ю. Жатковича двічі допитував староста села Стройне і склав протоколи про його стосунки з В. Гнатюком.

Більшої нісенітничі, що львівський фолклорист – „московський емісар“

(Закінчення на стор. 7)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Андрій Нинка

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040 • Fax (973) 644-9510

E-mail advertising@ukrweekly.com

Передплата Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або його видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Роздуми до тридцяті річниці незалежності

Це емоційний радісний час! Зрештою, це свято Воскресіння довго переслідуваного народу, весна давнього народу, який у минулому мав велику славу, але також глибокі трагедії. Ніщо не є настільки прекрасним, як за словами поета Олександра Олеса, нарешті зарекомендувати себе господарем своєї землі з великою надією, що це – назажди, відновити те, що колись було своїм, але втрачене через злочинність інших. Випробування і труднощі, болі перших кроків розвитку, забуваємо про них хоча б на один день. Сьогодні вони є просто незручністю, з якою треба боротися, починаючи вже завтра.

Дійсно, чудово жити у цей час, хоча не можна не відчувати глибокого смутку за нашими предками, які не дожили до цього дня. Адже вони зробили це можливим завдяки своїй наполегливій праці та непохитній вірі. Вони помирили по різному, з Україною на устах. Вони внесли багато більше, ніж ми, нинішнє покоління.

Ми схиляємо голови з глибокою пошаною і піднімаємо серця до всіх тих українців, які були до нас. Нам пощастило більше, ніж багатьом попереднім поколінням українців,

навіть тим, хто також відчув свободу, але лише на короткий проміжок часу.

Це було не просто миттєве проголошення 24 серпня 1991 року залишками старого покоління, але на чолі з добрими та знатними чоловіками та жінками, великими патріотами. Цей акт наповнився ще більшим змістом за справжнім виявом волі всього народу, референдумом людей, психологічно постраждалих протягом багатьох років, багатьма раніше жакливо переслідуваними і навіть ув'язненими, їхню мову, їхню душу засуджували і пригнічували протягом багатьох століть. Їм сказали стати малоросами, хоча їхній спадщині було більше тисячі років і на століття старше, ніж спадщина злодіїв та гнобителів.

П'ять років по тому представники народу оперлися на свою поважну національну традицію демократичного правління, у найновішій добі починаючи з 1710 року, і розробили та прийняли демократичну Конституцію, модель, для інших, незважаючи на деякі незначні недоліки.

Ця демократична традиція була настільки глибоко вкорінена, що, незважаючи на психологічні рубці, коли погані люди намагалися підірвати волю народу керувати собою,

невмирущий дух народу збунтував. Зокрема, молоді люди повстали проти шахрайських виборів і обрали свого належного обраного представника – президента. Пішли роки здавалося б спокою, проте часто позначені втручанням іноземців. Москалі не відпускали. Підступні сили, як внутрішні, так і закордонні в Україні та на її кордонах, втілювали ворожу програму і, нарешті, взяли гору, встановивши на посаді президента москальського сатрапа. Одразу він почав виконувати роботу Москви. Однак люди впоралися і з цим завданням: вже через кілька років вони знову вийшли на вулиці і витіснили відступника. Невдалий у своїй внутрішній війні проти України та її народу, дикун та історичний гнобителі з Москви скористався цією можливістю і відкрито та нахабно вторгся, незаконно анексував українську територію — Крим, і розпочав військові дії у східному регіоні Донбасу. Збройна боротьба триває вже більше, ніж сім років. Багато загинули, ще більше переселилися. Незважаючи на численні припинення вогню, Москва продовжує бійню.

Тим не менше, поза потрясіння та неефективність Заходу в посередництві миру, українська нація та держа-

ва продовжують бути свідченням невмирущого та свободолюбного духу.

Прокляті москалі! Знайте, що українська свобода та державність – це назавжди.

Слава Україні! Слава її легіонам героїв, які загинули протягом століть, щоб наша свобода стала можливою. Сьогоднішнє та майбутнє покоління у боргу перед Вами! Ми ніколи не забудемо Вас і обіцяємо виправдати вашу велику пожертву!

Потрібно ще багато зробити, але, незважаючи на недоліки та величезні перешкоди, перші тридцять років були славними та незабутніми. Колись українську свободу вважали неможливою мрією. Тепер — вже не неможливо. Це мрія, яка стала реальністю. Всі українці скрізь – в Україні чи в Новій Зеландії – повинні жити цією реальністю.

Дорогі українці! Відкиньмо всі особисті буденні і навіть серйозні турботи, неприємності та сварки. Пам'ятаймо наших дідусів і батьків. Обіймімо своїх дітей та онуків. Сьогодні у нас День незалежності. Наші славні, часто трагічні пошуки свободи досягнуті! Дякувати Богу!

Аскольд С. Лозинський
Нью-Йорк

Чи повернеться...

(Закінчення зі стор. 6)

видумати було неможливо, тому В. Гнатюк, вочевидь, і знехтував попередженням свого закарпатського приятеля. Але, на жаль, той мав рацію.

У звіті про експедицію 1903 року, яку В. Гнатюк провадив вже за межами Угорської Русі, в угорських комітатах Чанад, Арод, Бігар, Сатмар, Саболч, Гайду, сказано, що дослідник „не тільки не знайшов ніде ніякої помочі – хоч би у вигляді відповідних інформацій від місцевої інтелігенції – але навпаки, зустрічався з недовір'ям, неприхильністю, а навіть переслідуванням офіційних кіл так, що раз навіть заарештовано його без ніякої підстави“.

Однак, молодий учений усе ж зібрав великий матеріал з тутешніх руських колоній, які „можуть скласти окремих том“.

Окрім переслідування, на плечі В. Гнатюка звалилася важка хвороба. Під час подорожі у Банат він змок під рясним дощем, але ніде не міг знайти притулку, бо всі остерігалися чужинця. В. Гнатюк важко захворів. Він не відзначався міцним здоров'ям, жив у матеріальних нестатках, тому хвороба розвинулася в туберкульоз і вже не покидала видатного науковця до кінця його днів. Таким чином закарпатські експедиції принесли В. Гнатюку не тільки визнання як першорядного фольклориста, але й великий страждання і передчасну смерть.

Помер В. Гнатюк 7 жовтня 1926 року – у 55-річному віці. На могилі фольклориста у Львові було покладено і вінок від Товариства „Просвіта“ в Ужгороді, почесним членом якого

його обрали ще в 1921 році.

Зроблене В. Гнатюком вражає. Те, що він здійснив, під силу хіба що цілим інституціям. Вчений видав 20 томів українського фольклору та етнографічних матеріалів. Закарпатська тематика складає чи не третину всієї творчої спадщини вченого. Його шість томів „Етнографічних матеріалів з Угорської Русі“ – довічний пам'ятник вченому. Відомий руснацький дослідник з Сербії Мирон Жирош про його праці відгукувався так: „Володимир Гнатюк – це наш Вук Караджич“.

Натомість Закарпаття ніяк не пошанувало подвижника, який поклав своє здоров'я на відкриття цього „слов'янського заповідника“. Тут не знайдете не те, що жодного пам'ятника чи меморіальної таблиці В. Гнатюкові, але бодай його вулиці в Ужгороді чи Мукачеві. І через сто років тут не перевидані його численні праці про Закарпаття.

Зате нещодавно з великим розголосом в обласному центрі Закарпаття відкрили пам'ятний знак у вигляді міні-скульптурки „Дикий Захід Баффало Білл“ на честь цирку, що гастролював у 1906 році в тодішньому крихітному містечку. Ця подія, виявляється, варта довічної пам'яті.

Невже В. Гнатюк, який своєю рукою записав найдавніший пласт закарпатського фольклору, менше гідний пошанування, ніж американські ковбої, що випадково опинилися у цих краях і навряд чи запам'ятали навіть назву одного з сотень провінційних містечок, в якому вони гарцювали на гарячих кобилах?

Доки комплекс меншовартости буде чинним у закарпатській свідомості? Поки дріб'язкове чуже витіснятиме найвартісніше своє?

Ужгород

Експрезидент СКУ звернувся до ООН щодо переслідування українців Росії

Колишній голова Світового конгресу українців, нью-йоркський адвокат Аскольд Лозинський у своєму листі до Верховного комісара ООН з прав людини Мішель Бачелет закликав провести незалежне розслідування щодо переслідування українців у Росії.

У листі йдеться, що українці в Росії зазнають „жорстокого переслідування“, російська держава перешкоджає „діяльності громадянського суспільства, реалізації релігійних та етнічних прав, самому їхньому існуванню“.

Посилаючись на дані представників українських організацій в Росії, А. Лозинський наголошує, що і раніше, але особливо протягом останніх 15 років „українські організації в Росії та активісти громади зазнають репресій, тиску та переслідувань з боку російської влади“.

Серед фактів переслідування українських організацій та українських активістів він наводить широко відомі події, такі як:

- ліквідація Верховним Судом РФ двох головних громадських організацій, що об'єднували локальні українські організації в Росії – Федеральної національно-культурної автономії українців Росії та Організації українців Росії;

- закриття єдиної у своєму роді Бібліотеки української літератури в Москві;

- ліквідацію судом РФ Омської обласної громадської організації „Сірий Клин“;

- ліквідацію Української організа-

ції Новосибірської області – культурно-освітнього фонду „Союз українців Сибіру“;

– а також маловідомі в Україні факти вбивства проукраїнських активістів, ймовірно, за їхню проукраїнську позицію. А. Лозинський називає імена члена Ради Об'єднання українців Росії, голову Тульської регіональної організації „Батьківська стріха“ Володимира Сенишина, бізнесмена, мецената і члена Українського культурного товариства „Мрія“ Володимира Побуринного з Іванова та організатора і голову Українського музично-літературного товариства „Горлиця“ Анатолія Криля з Владивостока.

Також А. Лозинський згадав про те, що Генеральна прокуратура та Міністерство юстиції РФ внесли Світовий конгрес українців до списку „небажаних“ організацій у Російській Федерації, а за контакти з СКУ громадянам Росії загрожує кримінальна відповідальність. Він називає це рішення російської влади „навмисною спробою ізолювати українську громаду в Росії від решти світу“.

А. Лозинський у своєму листі до М. Бачелет просить офіс Верховного комісара ООН з прав людини провести незалежне розслідування, „довести його результати до відома самого В. Путіна, оскільки до Росії нічого не відбувається без його відома та схвалення“, та „довести висновки до відома держав-членів ООН на Генеральній Асамблеї та Раді Безпеки“.

Радіо Свобода

Генштаб ЗСУ...

(Закінчення зі стор. 1)

вальну авіацію Повітряних Сил ЗС України. Їхнім завданням було знищення засобів повітряного нападу противника, нанесення ударів по наземним об'єктам, десантування особового складу та вантажів тощо.

Морські піхотинці та групи спеціального призначення за підтримки авіації та надводних сил посилювали охорону та оборону острова Зміїний. Тренувалися протидіяти морському десантові противника, знищувати ворожі судна та організувати поповнення запасів й евакуйовувати поранених морським шляхом.

Міністр оборони Андрій Таран заявив, що відпрацювання питань широкомасштабної оборони України сьогодні особливо актуальним.

„До цьогорічних навчань залучено всі види та роди ЗС України. На п'яти загальновійськових полігонах нарощуються бойові спроможності Об'єднаних сил, 14 органів військового управління Збройних сил України,

Національної Гвардії, Служби безпеки України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної спеціальної служби транспорту“, – йдеться у повідомленні Міністерства Оборони України.

„Міністерство оборони фіксує постійні переміщення та активізацію підрозділів збройних сил Російської Федерації. Зокрема зараз на 20 полігонах, розташованих в Астраханській і Ростовській областях, на Ставропіллі та Кубані, в Адигеї, Дагестані, Північній Осетії, Чечні, на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим і на російських військових базах у Вірменії й анексованих регіонах Грузії – Абхазії та Південній Осетії, на полігонах південних регіонів, Росія проводить масштабні навчання“, – заявив міністр оборони.

„Ми пильно спостерігаємо за підтекстом російських маневрів і стягуванням техніки. Пам'ятаючи для чого використовує прикриття навчаннями Кремль, маємо забезпечити всебічну готовність наших сил оборони до відсічі злочинних плянів,

і саме це завдання виконують командно-штабні тренування“, – підкреслив А. Таран.

Перебуваючи на полігоні, де відпрацьовували питання управління військовими підрозділами в ході наступальної операції в урбанізованій місцевості та в умовах активного застосування умовним противником високоточних засобів ураження і засобів радіоелектронної боротьби, Головнокомандувач ЗСУ генерал-майор Валерій Залужний, коментуючи це масштабне тренування, заявив: „Ми готові оборонятися і відбивати атаки противника як у разі повномасштабного вторгнення, так і в разі спроб захоплення об'єктів критичної інфраструктури та стратегічно важливих об'єктів, зокрема оперативних аеродромів“.

9 серпня президент Володимир Зеленський прибув із офіційною візитом на полігон „Широкий Лан“, у Миколаївську область, де саме тоді почалися військові навчання ЗСУ.

Управління зв'язків з громадськістю Збройних Сил України

Українців евакуйовують...

(Закінчення зі стор. 1)

були членами екіпажу літака) та громадян інших країн. Д. Кулеба у Твіттері уточнив, що „український літак, який перебував в Афганістані, забрав з Кабулу громадян України, Нідерландів, Хорватії, Білорусі, Афганістану“.

Дев'ять громадян Афганістану попросили надати їм статус біженця. Серед евакуйованих з Афганістану українським літаком була відома афганська режисерка Сахра Карімі, генеральний директор державної кінокомпанії „Афганфільм“.

* * *

18 серпня речник МЗС Олег Ніколенко сказав у коментарі кореспондентові УНІАН: „Загалом понад 150 українців, членів їхніх родин та інших іноземців повідомили про бажання бути евакуйованими із Афганістану. МЗС разом із причетними відомствами працює над створенням умов для їхньої безпечної евакуації. Відпрацьовуємо два пляни: вивіз громадян на літаку, який вже знаходиться в аеропорту Кабула, та евакуація літаком Міністерства оборони, який відлетів з Києва“.

Також речник повідомив про безпосередні три завдання, які зараз вирішують українські дипломати: „Перше – безпечний коридор для доступу в аеропорт, адже ситуація там залишається частково неконтрольованою, частина аеропорту закрита, інша частина контролюється іноземними військами, на під'їздах до аеропорту розміщується низка блокпостів. Друге – безпечна посадка людей на літак та його технічна підготовка: усі ми бачили кадри в новинах, який натовп зібрався в аеропорту Кабула, як люди намагаються зачепитися хоч за якусь можливість потрапити в літаки; відбулася також дисфункція обслуговуючих компаній, насамперед для заправки пального. Третє – отримання дозволу на зліт та безпечний вихід літака з території Афганістану“.

За словами О. Ніколенка, евакуація розпочнеться, щойно будуть вирішені ці питання.

* * *

15 серпня вранці таліби оточили Кабул і почали без бою заходити до столиці Афганістану. Представник політичного офісу ісламістського руху „Талібан“ Мухамед Наїм заявив, що жодна дипломатична організація не зазнала нападів.

Укрінформ, УНІАН, УП

Посол Німеччини...

(Закінчення зі стор. 3)

України, А. Фельдгузен розповіла, що її зачарували широкі ландшафти України: незліченні поля та ліси й озера.

„Під час локдауну я час від часу їздила машиною сільською місцевістю і була вражена просторами природи. Я також завжди дуже вдячна за щирість, з якою українці приймають мене, незважаючи на те, що моя країна принесла в Україну так багато страждань під час Другої світової війни. Крім того, я вважаю приналежною сферу моди України: я завжди радію, коли відкриваю нові бренди українських дизайнерів“, – розповіла німецький посол.

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION SEEKS APPLICANTS FOR EXECUTIVE POSITIONS

At the next quadrennial convention in May 2022 the Ukrainian National Association will elect a President/CEO and Board of Directors among others and subsequently appointments will be made to the positions of Secretary/COO and Treasurer/CFO.

Applicants should possess proven governance and executive leadership skills and experience. Desired qualities and talents include executive leadership, experience in business management and an ability to think across all disciplines relevant to the UNA. Individuals appointed to the positions of Secretary/COO and Treasurer/CFO will be members of the Board of Directors.

All applicants must be UNA members in good standing. A full position profile and instructions for applying are on-line at <https://unainc.org/una/leadership-position-openings/>.

The completed forms and a copy of the applicant's detailed Resume must be sent via certified mail on or before October 31, 2021 to:

Ukrainian National Association, Inc.
Attn: Mr. Stefan Kaczaraj, President
2200 Route 10
PO Box 280
Parsippany, NJ 07054

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

Онлайн-банкінг за допомогою BillPay

- перевірка балансу
- переказ коштів
- інформація про стан рахунку
- запланувати сплати рахунків

Будь-коли! Будь-де!

Швидко, легко, зручно та безпечно!

Дзвоніть у будь-які наші філії сьогодні і реєструйтесь!

Головний офіс:
Тел:(212) 473-7310

Кергонксон:
Тел:(845) 626-2938

Юніодейл:
Тел:(516) 565-2393

Асторія:
Тел:(718) 626-0506

Лінденгирст:
Тел:(631) 867-5990

Toll Free:(888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org

Обслуговуємо членів кредитівки та українську громаду з 1951 року!!!

УКРАЇНА | СВІТ

Непоп: У 1991 році Україна не отримала, а відновила незалежність

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Угорщині Любов Непоп вважає за необхідне пам'ятати вікову історію боротьби України за незалежність, аби припинити спроби Росії ідентифікувати Україну лише як частину пострадянського простору.

Своїми думками Л. Непоп поділилася в інтерв'ю угорському виданню "Budapest Times" 15 серпня.

За словами посла, на тлі спроб „деяких людей“ представити Україну як молоду державу, а українську націю – як неіснуючу, яка відокремилася від „єдиної“ російської нації, важливо пам'ятати, що в 1991 році Україна не отримала, а повернула незалежність.

„Українська держава, незважаючи на доволі коротку нещодавню історію, має глибоке історичне коріння, що йде в епоху Київської Русі й навіть глибше, пов'язуючи нас із трипіль-

ською культурою, яка була однією з найдавніших культур у світі й існувала на території сучасної України“, – наголосила Л. Непоп.

Посол нагадала про створення Української Народної Республіки в 1917 році, Голодомор 1932-1933 років, про жертви Другої світової війни і боротьбу Української Повстанської Армії проти нацистського і радянського режимів.

„Важливо пам'ятати всі ці факти, щоб остаточно припинити практику, коли деякі люди все ще намагаються ідентифікувати Україну як частину мітичного пострадянського простору, не бажаючи визнавати, що членство нашої країни в Радянському Союзі не було нашим бажанням, і це був лише один епізод у нашій багатовіковій історії“, – сказала вона, наголосивши, що такий „пострадянський“ підхід лише підживлює бажання Москви

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Угорщині Любов Непоп

обґрунтувати теорію своєї „сфери впливу“.

“Budapest Times”

У Японії зняли телепередачу про Україну

В Японії зняли передачу про Україну для японського телебачення Токуо МХ, у рамках якої розповідали про історію та культуру України, точки дотику між Україною та Японією, писали писанки, готували борщ, деруни, узвар, наостанок послухали виступ на бандурі у виконанні Катерини Гудзій.

Про це у Фейсбуці повідомила другий секретар Посольства України в Японії Віолетта Удовік.

Вихід передачі в етер заплановано на 21 серпня, також буде доступне відео на YouTube.

„Активно просуваємо позитивний імідж України в Японії та закликаємо всіх бажаючих до нас приєднатися!“, – написала К.Удовік.

Крім того, у Національному арт-центрі Токіо в рамках 105-ої експозиції Асоціації японських мистців з 1 по 13 вересня пройде виставка Петриківського розпису. А в листопаді в японському місті Кіото під час відзначення 50-ої річниці побратимства Кіото та Києва має відбутися відкриття куточка України, де висадять кілька каштанів і встановлять пам'ятний знак.

Фейсбук Віолетти Удовік

Ліворуч – другий секретар Посольства України в Японії Віолетта Удовік.

В Україні на фермерів...

(Закінчення зі стор. 5)

не перевищує 15-25 грн на гектар. Тоді як у світі цей показник є від 250 до понад 400 євро. В Є вропі — приблизно 300 євро на гектар, в Японії — 600 євро“, – наголосив І. Томич.

До проблеми відсутності фінансових стимулів він додав масові перешкоди для доступу до землі, до ринків збуту продукції, відсутність належного захисту права приватної власності. Як наслідок, стверджує І. Томич, чимало фермерських господарств закриваються. Він навів дані, згідно з якими приблизно 7% власників таких господарств із західних областей України виїхали працювати на поля колеґ-фермерів за кордоном. Також приблизно 10-12 тис. українських фермерів працюють “в тіні”. А сама фермерська професія стала однією із найнебезпечніших в Україні: за роки Незалежності внаслідок нападів, грабежів, рейдерських атак загинуло майже 50 фермерів.

Укрінформ

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION SEEKS CANDIDATES FOR ITS NEW CORPORATE GOVERNANCE STRUCTURE

At the next quadrennial convention in May 2022 the Ukrainian National Association will elect the following:

President/CEO
Board of Directors
Audit Committee
Fraternal Advisory Board

Candidates should possess proven governance and executive leadership skills and experience. Desired qualities and talents include executive leadership, experience in business management and an ability to think across all disciplines relevant to the UNA.

All candidates must be UNA members in good standing. A full position profile and instructions for applying are on-line at <https://unainc.org/una/leadership-position-openings/>.

The completed forms and a copy of the nominee's detailed Resume and a short statement as to why the nominee would be an excellent candidate must be sent via certified mail on or before October 31, 2021 to:

Ukrainian National Association, Inc.
Attn: Mr. Stefan Kaczaraj, President
2200 Route 10
PO Box 280
Parsippany, NJ 07054

З Днем
Незалежності
України!

U.S. - UKRAINE RELATIONS

U.S. – Ukraine Charter on Strategic Partnership

Based on principles and common interests that include: "expanding democracy and economic freedom, protecting security and territorial integrity, strengthening the rule of law, and supporting innovation and technological advances."

Policy Overview...

- U.S. support for Ukraine's territorial integrity and sovereignty will thwart aggressive Kremlin policies.
- Urge U.S. government officials to recognize Russian aggression as an existential threat to Ukraine.
- Russian aggression has far reaching security implications for the entire Euro-Atlantic community.

Policy Objectives...

- Bolster and expand NordStream2 pipeline sanctions
- NATO membership for Ukraine
- Expand direct U.S. military assistance for Ukraine
- Strengthen 'rule of law' in Ukraine

3

An initiative coordinated by the
Ukrainian Congress Committee of America
and supported by Ukrainian American
community organizations

ПОДОРОЖІ

Замок у Чорткові чекає на оновлення

Ольга Поліщук

Національний заповідник „Замки Тернопілля“ підготував проєкт на тему: „Чортківський замок – Український пентагон“ у Посольський Фонд США зі збереження культурної спадщини, програма якого має на меті збереження історичних будівель та пам'яток, які є доступними для громадськості та охороняються законом в Україні. Цей великий проєкт передбачає відновлення замку і створення в ньому культурно-мистецького центру задля популяризації культурної спадщини і збільшення потоку українських та чужоземних туристів.

Величний замок у місті Чортків

знаходиться на лівому березі річки Серету і належить до числа фортифікаційних споруд Поділля, які склали щільну мережу родових оборонних фортець. Мурований замок був збудований за часів володіння містом руського воєводи Станіслава Гольського. Цього року минає 410 літ з часу його будівництва.

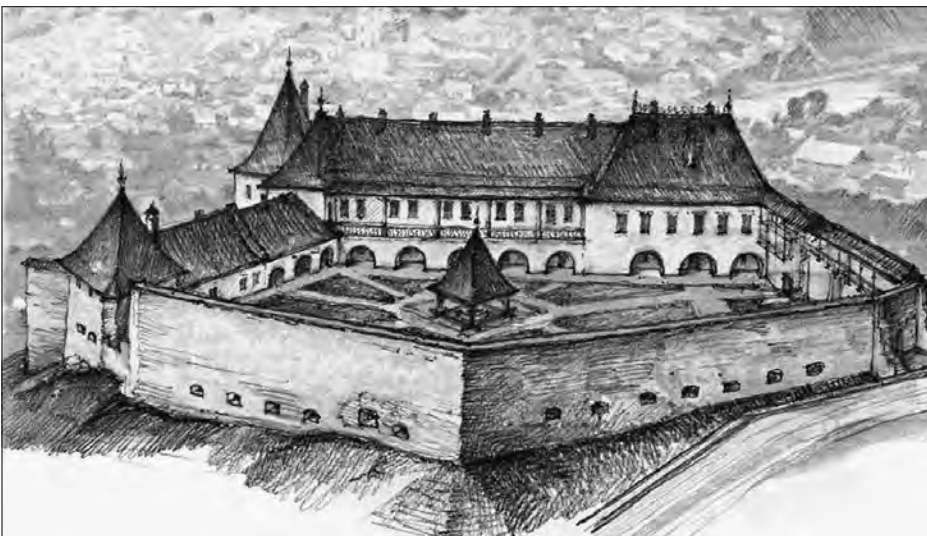
За конфігурацією будівля наближалась до правильного п'ятикутника, тому часто цей замок називають „пентагон“. Товщина замкових стін сягала двох метрів, а висота становила 6-12 метрів. Дві башти — п'ятикутна і чотирикутна — зміцнювали наріжники західного відтинку фортифікації. Поміж ними був збудований двоповерховий палац – архітек-

Чортківський замок. Фото проєкту „Українські архітектурні пам'ятки. Спадщина“.

Чортківський замок (1892 рік).

Пропозиція для відтворення замку. Архітектурна майстерня Юрія Вербовецького.

турна перлина у стилі пізнього ренесансу.

Після смерті С. Гольського у 1612 році чортківські маєтності перейшли до його брата – галицького каштеляна Яна Гольського. Однак ці землі не довго залишались власністю родини. З рук дружини Яна, Софії Замеховської, маєтки перейшли до графської родини Потоцьких.

З того часу і понад півтора століття, до 1777 року, Потоцькі були власниками Чорткова. Вони здійснили перебудову замку і провели роботи з його укріплення.

У 1672 році, внаслідок укладення Бучацького миру, Чортків опинився у складі Туреччини, а в замку була влаштована резиденція субпаші Подільського пашалікату. Однак після перемоги Яна Собеського під Хотиним у 1673 році Чортків разом із замком був повернутий у власність

Потоцьких. У 1676 році велика турецько-татарська армія під керівництвом паші Ібрагіма Шейтана здобула багато замків, в тому числі і Чортківський.

Внаслідок першого поділу Польщі (1772 рік) Чортків увійшов до складу Австрії. А в 1777 році останній власник Чорткова з родини Потоцьких, Вінцентій Потоцький, продав місто разом з приміською Вигнанкою і шістьма селами своєму швагрові Станіславу Садовському. Садовські у

1779 році здали в оренду Чортківський замок під тютюнові склади австрійському уряду. Занедбана і спустошена, ця фортифікаційна споруда поволі перетворилася на руїну. А жаль, бо архітектура замку є величезною нетрадиційною і тому цікавою.

На замовлення Національного заповідника „Замки Тернопілля“ архітектурна майстерня Юрія Вербовецького ще раніше виконала реконструкції та розробила попередні пропозиції з реставрації та функціонального використання замку. Згідно з цими розробками кожен відновлений фрагмент Чортківського замку матиме свої функції: музейну, розважальну, готельно-ресторанну та інші.

Але все впирається у нестачу фондів для втілення цих ініціатив. А відновлений замок у Чорткові міг би створити надійний фундамент для побудови дієвої стратегії розвитку туристичної галузі Чорткова, Тернопільщини і України. Тож не втрачаймо надію, що проєкт заповідника „Чортківський замок – український пентагон“ буде підтриманий Посольським фондом США зі збереження культурної спадщини і замок у Чорткові отримає друге життя.

Ольга Поліщук, керівник науково-дослідницького відділу Національного заповідника „Замки Тернопілля“ Збараж, Тернопільська область

Пам'ятки Голосієва

Олександр Толпигін

КИЇВ. – Серед об'єктів культурної спадщини Києва виділяється Національний природний парк „Голосіївський“. Він має багатотисялітню історію. На його території знаходяться давньоруські поселення і городища, серед яких особливе місце посідають Китаївське городище та курганний могильник IX-XIII ст. Вони є пам'яткою культури національного значення. За однією з версій тут могло стояти місто Пересічень, яке зникло після монголо-татарської навали.

До нашого часу чудово збереглися вали цього городища. Разом з посадом і могильником вони утворюють цілісний археологічний комплекс.

Поруч знаходиться територія

Свято-Троїцького монастиря XVI-початку XX ст. Цей монастир отримав назву Київський Афон. Неподалік від Свято-Троїцького монастиря є стародавні печери. Біля входу до печер облаштовано невеликий майданчик, з якого відкривається чудова панорама монастиря і Голосіївського лісу.

Історія розвитку Голосієва тісно пов'язана з постаттю Митрополита Петра Могили, який у 1631 році заснував тут скит „Голосіївська пустинь“, яка згодом стала літньою резиденцією Київських митрополитів. У 1926 році більшовики закрили „Голосіївську пустинь“, зруйнували всі храми і будівлі, крім дому Київських митрополитів. Троє монахів-священослужителів були вбиті.

Найбільшого розвитку скит досяг у XIX ст.

„Голосіївська пустинь“, імовірно кінець XIX ст.

ПОДОРОЖІ

Камбоджа на Дніпрі

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – Тераріум „Світ тропіків Ангкор-Ват“ розташований у колишній оранжереї Дитячого парку в центрі Черкас. Назва цього експозиційного відділу Черкаського міського зоопарку повторює назву унікального храмового комплексу в Камбоджі, в архітектурі і оздобленні якого поєдналися індуїстські та буддистські елементи. Крім рухливого варана, величезного пітона, павуків, змія та цікавого рослинного світу, у черкаській експозиції увагу відвідувачів привертають вапнякові барельєфи на стінах із сюжетами релігійно-мітологічних тем давніх культурних шарів світової цивілізації.

Експозиція відкрилася в серпні 2013 року. Ідея виникла ще в середині 1990-их років, але тоді на це не було достатньо коштів і бажання керівництва міста. До цього проекту директор Черкаського зоопарку

Євгеній Ван повернувся в 2011 році при підтримці голови міської ради Сергія Одарича. Тоді в місті проводили фестиваль кам'яних фігур „Живий камінь“, за основу якого брали мотиви південно-східної релігійної архітектури. В основі робіт скульпторів було зображення одного з найвеличніших храмів древньої Камбоджі – Ангкор-Ват. Більшість з них вписувались тропічний павільйон,

„В оранжереї відвідувачі на історичному тлі можуть побачити велику кількість рослин та тварин тропіків, але більшість тварин перебувають серед рослин оранжереї і їх не так легко побачити. Великі рослини, скульптури з вапняку максимально наближають до тропічного лісу Центральної Камбоджі та храмового комплексу стародавніх кхмерів“, – розповідає директор Черкаського зоопарку Є. Ван. Зараз цей куточок в дитячому парку є одним з найулюбленіших для дітей і дорослих.

Куточки експозиції „Світ тропіків Ангкор-Ват“. (Фото: Олександр Костирко)

Зображення з храму древньої Камбоджі – Ангкор-Ват.

DNIPRO LLC.

**ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ**

Туристичні послуги: авіаквитки в Україну та інші країни • Пересилка пакунків, автомобілів та контейнерів в Україну та інші країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки

<p>ROSELLE, NJ 645 W 1st Ave. Tel.: 908-241-2190 888-336-4776</p>	<p>CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave. Tel.: 973-916-1543</p>	<p>PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: 215-969-4986 215-728-6040</p>
--	---	---

UKRAINIAN FCU

WE START & END WITH U

Offering a Full Line of **PERSONAL & BUSINESS FINANCIAL SERVICES!**
ПЕРСОНАЛЬНІ ТА БІЗНЕСОВІ ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

- Checking accounts / Чекові рахунки
- Savings accounts / Ощадні рахунки
- IRA & Share Certificates / Сертифікати
- Loans / Позики
- Mortgages / Кредити на Нерухомість
- VISA® Credit & Debit Cards / Платіжні Картки VISA®
- Online & Mobile Banking / Онлайн і мобільний банкінг

Nationwide Access
Members have access to 30,000 no-fee ATMs and 5,000 Shared Branches nationwide through CO-OP network

UKRAINIAN FEDERAL CREDIT UNION **УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА**

ROCHESTER, NY | AMHERST, NY | BOSTON, MA | BUFFALO, NY | CHARLOTTE, NC
 CITRUS HEIGHTS, CA | FEDERAL WAY, WA | PARMA, OH | PORTLAND, OR
 RANCHO CORDOVA, CA | SYRACUSE, NY | VANCOUVER, WA | WEBSTER, NY

ukrainianfcu.org

FEDERALLY INSURED BY NCUA

З 30-річчям державної незалежності, Великий Український народо!

Великий і прекрасний, бо за віки неволі і страшних випробувань не зрікся ідеалів правди і свободи. Вічна мудрість – що Бог в силі, а в правді – напинала вітрила українського корабля, й він, ми непохитно в це віримо, незабаром впливе на тихі води і чисті зорі.

30-річчя – не лише велике свято для України і всього світового українства. Воно є також свідченням зрілості нашої нації, її здатності виходити з кожного нового випробування не просто живою, але сильнішою і згуртованішою.

Брати і сестри Українці і Українки!

Нехай же безсмертні імена наших героїв надихають нас усіх до успішної праці в ім'я дорогої Матері-України!

МНОГАЯ ТА БЛАГАЯ ЛІТА!

**ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
ТА РЕДАКЦІЇ „СВОБОДИ“ і
„THE UKRAINIAN WEEKLY“**

Плекатиму силу і тіла, і духа,
Щоб нарід мій вольним, могутнім зростав,
Щоб в думках журливих невольнича туга
Замовкла, а гордо щоб спів наш лунав

В імені цілої пластової родини Америки
Крайова Пластова Старшина та Рада в США
вітає весь Український народ
з нагоди
30-ої Річниці Незалежності
Вільної Самостійної і Суверенної України.

**МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА
СЛАВА УКРАЇНІ!**

30 років незалежності!

3 нагоди

30-ої РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

вітаємо

Український народ на рідних землях і в діаспорі.
ЦЕНТРАЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ АМЕРИКИ (ЦУКА)
UKRAINIAN NATIONAL CREDIT UNION ASSOCIATION
Connecticut-Massachusetts

Ukrainian Selfreliance New England
Federal Credit Union
21 Silas Deane Highway
Wethersfield, CT 06109
T: 800.405.4714

Branch offices:

Westfield, MA; New Britain, CT
www.usnefcu.com

Illinois – New Jersey – Michigan

Selfreliance Federal Credit Union
2332 West Chicago Ave.
Chicago, IL 60622
T: 888.222.UKRI

Branch offices:

Newark, NJ; Jersey City, NJ;
Whippany, NJ;
Warren, MI; Hamtramck, MI;
West Bloomfield, MI
Palatine, IL; Bloomington, IL;
Chicago, IL

www.selfreliance.com**Maryland**

Self Reliance Baltimore
Federal Credit Union
2345 Eastern Avenue
Baltimore, MD 21224
T: 410.327.9841

www.srbfcu.org**Michigan**

Ukrainian Selfreliance Michigan
Federal Credit Union
26791 Ryan Road
Warren, MI 48091
T: 877. POLTAVA

Branch offices:

Hamtramck, MI
www.usmfcu.org

New Jersey

Nova UA Federal Credit Union
851 Allwood Road
Clifton, NJ 07012
T: 1-844-7NOVAFUCU

Branch office:

Botany Village; Clifton, NJ

www.novafcu.com**New York**

Self Reliance (NY)
Federal Credit Union
108 Second Avenue
New York, NY 10003
T: 888.SELFREL

Branch offices:

Kerhonkson, NY; Uniondale, NY;
Astoria, NY; Lindenhurst, NY

www.selfreliance.ny.org**New York – Connecticut**

SUMA (Yonkers)
Federal Credit Union
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
T: 888.644.SUMA

Branch offices:

Spring Valley, NY; Stamford, CT;
New Haven, CT

www.sumafcu.org**New York – North Carolina – California – Massachusetts – Ohio – Oregon – Washington**

Ukrainian Federal Credit Union
824 Ridge Road East
Rochester, NY 14621
T: 877.968.7828

Branch offices:

Buffalo, NY; Amherst, NY;
Syracuse, NY; Webster, NY;
Matthews, NC; Boston, MA;
Cleveland, OH; Portland, OR;
Rancho Cordova, CA;
Sacramento, CA; Seattle, WA;
Vancouver, WA

www.ukrainianfcu.org**New York – New Jersey**

Ukrainian National
Federal Credit Union
215 Second Avenue
New York, NY 10003
T: 866.859.5848

Branch offices:

South Bound Brook, NJ
Brooklyn, NY; Perth Amboy, NJ

www.ukrnatfcu.org**Ohio**

Cleveland Selfreliance
Federal Credit Union
6108 State Road
Parma, OH 44134
T: 440.884.9111

Branch offices:

North Canton, OH; Lorain, OH

www.clevelandselfreliance.com**Pennsylvania – New Jersey**

Ukrainian Selfreliance
Federal Credit Union
221 W Street Rd,
Feasterville, PA 19053
T: 888.POLTAVA

Branch offices:

Jenkintown, PA;
Philadelphia, PA; Trenton, NJ

www.ukrffcu.com**Pennsylvania**

Ukrainian Selfreliance
of Western Pennsylvania
Federal Credit Union
95 South Seventh Street
Pittsburgh, PA 15203
T: 412.481.1865

www.samopomich.com

ВІТАЄМО

Український народ на рідних землях і всіх українців,
розкиданих по різних країнах світу,

**з 30-ю річницею
НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!**

*Бажаємо успіхів у всіх заходах для об'єднання
національно-державницьких сил, у справі
відбудови та закріплення соборної
самостійної України.*

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ

2 East 79th Street, NY 10075 - www.ukrainianinstitute.org

Україні – від щирого серця

**Привітання до 30-ої річниці
відновлення незалежності України.**

З великою радістю вітаю нашу рідну багатостраждальну батьківщину Україну і її героїчний свободолюбний народ з 30-ою річницею відновлення державної незалежності!

Сотні років і з величезними людськими жертвами українці виборюють своє людське право на незалежність на своїй батьківській землі, рясно покритій козацькими могилами.

Вітаю непохитних патріотів, у яких серце звернене до України і які вболівають за її майбутню долю, усіх молодих і мужніх борців за правду, як **Сергій Стерненко**.

У це визначне державне свято вітаю і висловлюю глибоку вдячність професорці-мовознавцеві **Ірині Фаріон** зі Львова, яка веде пізнавальну програму „Ген Українців“, та письменникові **Остапові Дроздову**, ведучому програми „Прямим Текстом“, який професійно і всебічно аналізує сучасні події і проблеми з життя українського люду.

Вірю в перемогу нашого народу в цій гібридній війні, розпочатій на обмані і перекручуванні історичних фактів ворогом-сусідом. Наш народ непереможний! Наш відомий поет **Павло Тичина** писав:

*Я єсть народ, якого Правди сила
ніким звойована ще не була.
Яка біда мене, яка чума косила! —
а сила знову розцвіла.*

Вірю в перемогу українського народу в цій кривавій битві з агресором, в українських серцях живе невмирущий приклад життя і боротьби за незалежність своєї країни таких національних героїв, як **Степан Бандера** і **Роман Шухевич**.

Слава Україні! Героям Слава!

*Люба Микитюк
Клівленд, Огайо*

**Центральна Управа, Відділи і все членство
Організації Державного Відродження
України (ОДВУ)
вітають**

ЗІ СВЯТОМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

*Український народ на рідних землях і всіх наших земляків,
розкинутих по різних країнах світу. Бажаємо успіхів у всіх заходах
для об'єднання національно-державницьких сил у справі
відбудови та закріплення соборної самостійної України.*

Слава Україні! - Героям Слава!

Центральна Управа ОДВУ

Illinois
Michigan
New Jersey

30 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Ти у мене єдина

Home Office: 2332 W. Chicago Ave., Chicago IL 60622, 773-328-7500

SELFRELIANCE.COM

5000 N. Cumberland Ave., Chicago, IL 60656 136 E. Illinois Ave. #100, Palatine, IL 60067 302 E. Army Trail Rd., Bloomingdale, IL 60108	773-589-0077 847-359-5911 630-307-0079	734 Sandford Ave., Newark, NJ 07106 558 Summit Ave., Jersey City, NJ 07306 60-C N. Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981	973-373-7839 201-795-4061 973-887-2776	26495 Ryan Rd., Warren, MI 48091 11756 Charest St., Hamtramck, MI 48212-3059 7345 Orchard Lake Rd., West Bloomfield, MI 48322	586-757-1980 313-366-0055 248-487-0330
--	--	--	--	---	--

UKRAINIAN
SELFRELIANCE
NEW ENGLAND
FEDERAL CREDIT UNION

Самопоміч

21 SILAS DEANE HIGHWAY WETHERSFIELD, CT 06109-1238 PHONES 860 • 296 4714 800 • 405 4714 FAX 860 • 296 3499

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
„САМОПОМІЧ“ Н'Ю ІНГЛАНД

СКЛАДАЄ НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ

З НАГОДИ

ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ
В США ТА УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ
У ВІЛЬНІЙ УКРАЇНІ

VISIT OUR WEBSITE AT WWW.USNEFCU.COM

ЗАСНОВАНО 1875 НАУКОВЕ
ТОВАРИСТВО
ІМ. ШЕВЧЕНКА SHEVCHENKO
SCIENTIFIC
SOCIETY founded in 1875

Вітаємо українську громаду Америки та українців у світі з Днем Незалежності України!

Україна відзначає 30-ліття Незалежності. Для кожної країни свято Незалежності завжди найголовніше свято, оскільки від цього рубежу розпочинається творення державності в усіх її виявах. Україна та український народ, не дивлячись на пошматовану історію державотворення, відчувають особливу відповідальність за те, яким змістом наповнюються нові сторінки національного буття. Протягом цього тридцятиріччя були успіхи і невдачі, дві революції – Помаранчева та Гідності, російська агресія на Донбасі та Луганщині, зміна Президентів та політичні перегони, — однак орієнтир на демократичні цінності та європеїзацію залишаються пріоритетними для українського суспільства. Україна перебуває на початках своєї упевненої ходи, не дивлячись на труднощі, до розбудови справжньої демократичної країни. Віримо, що наука і культура так само будуть важливими як право окремого громадянина почуватися в безпеці та добробуті.

Управа НТШ-А

30 років
Незалежності
України

Єднаємось Україною!

Вітаємо українців у всьому світі
з 30-ою річницею Незалежності!
Нехай цінності свободи і демократії об'єднають
українське суспільство для захисту власної
державності через освіту, людську гідність,
верховенство права та безпеку.

Слава Україні!

Kyiv-Mohyla Foundation. POBox 4600, Chicago, IL 60646,
773.490.979 • www.kmfoundation.org

30 років
Незалежності
України

1991 – 2021

years of
Ukraine's
Independence

Український Музей запрошує Вас
відвідати виставки

Цвітіння: Природа і мистецтво

та

Імпульс модерності

Українське мистецтво кінця XIX – початку XX ст.
Щедрий дар д-ра Юрія Рибачка та Анни Ортинської

Обов'язково носити маски

Український Музей
вітає членів УМ і весь український народ
з нагоди 30-ої річниці

НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

The Ukrainian Museum 222 East 6th Street, New York, NY 10003
212.228.0110 • info@ukrainianmuseum.org • www.ukrainianmuseum.org
Museum hours: Wednesday – Sunday, 11:30 a.m.–5:00 p.m.

Євгенія Макарушка

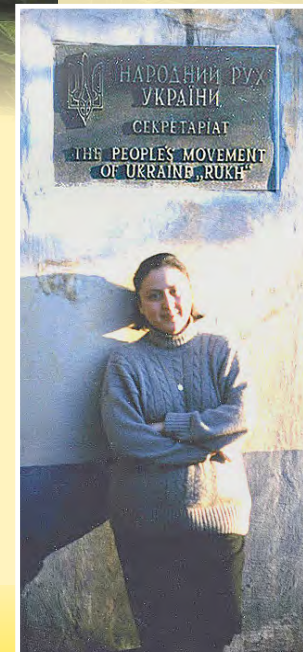

30-та річниця Незалежності України – це час для святкування, але й також для роздумів. 24 серпня я буду думати про всіх своїх – і Ваших – прадідів і прабабусь, дідусів і бабусь, татів і матерів, серця котрих зігривала надія на незалежну Україну. Я дякую всім Воевідкам, Войнаровським, Макарушкам, Муликам, Пайташам, Пежаньським, Поповичам, Терпелякам, Яросевичам – усім моїм – і Вашим – предкам за безперервну тяглість цієї надії і передання її від одного покоління до другого, за віру, що коли вони навіть не доживуть до незалежної України, то віддана праця та Божа милість перетворять в реальність їхні мрії для внуків і правнуків.

Моя прабабуся Євгенія (Мулик) Макарушка, котра народилася в другій половині XIX століття, непорушно вірила у відродження незалежної України. Її сильний дух був зі мною в прес-ложі Верховної Ради України 24 серпня 1991 року. Мені пощастило бути влітку того історичного року в Києві, де я працювала в прес-службі Народного Руху України. Й коли наприкінці того незабутнього дня ми стоячи співали „Ще не вмерла України ні слава, ні воля...“ ваші голоси, дорогі предки, були з нами.

Многая літа Україно!

ІРЕНА ЯРОСЕВИЧ

Ірена Яросевич

Річчя Незалежності
Єднаймося Україною!
Years of Independence
United by Ukraine!

**Вітаємо всіх
з Днем Незалежності!**

У цей особливий день, 30-ої річниці
Відновлення Незалежності України,
Союз Українок Америки
посилає молитви за процвітання,
мир та успіх держави.
Бажаємо всім злагоди, сили, оптимізму,
миру й спокою у єдиній,
незалежній Українській Державі..

ТИ У МЕНЕ ЄДИНА

**РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ
УКРАЇНИ**

UKRAINIAN **УКРАЇНСЬКА**
FEDERAL CREDIT UNION ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА

ukrainianfcu.org | 877-968-7828

Rochester, NY | Amherst, NY | Buffalo, NY | Citrus Heights, CA
Federal Way, WA | Matthews, NC | Parma, OH | Portland, OR | Rancho Cordova, CA
Syracuse, NY | Vancouver, WA | Webster, NY | Westwood, MA

 SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

*З нагоди
30-річчя Дня Незалежності України
щиро вітаємо усіх українців світу!*

*Бажаємо процвітання, благополуччя
та невпинного розвитку нашої
Батьківщині!*

30 років
відновленій незалежній
Україні!

Вітаємо український народ в діяспорі, на рідних землях та всіх членів нашої кредитівки з визначним ювілеєм!
Бажаємо Вам Божої Благодаті, миру й добробуту, злагоди й сил у розбудові процвітаючої України!
Слава Україні! Героям Слава!

(866) 859-5848   UKRAINIAN NATIONAL FEDERAL CREDIT UNION   www.UkrNatFCU.org

215 Second Ave., New York, N.Y. 10003
Tel. (212) 533-2980 • Fax. (212) 995-5204
1678 East 17th St., Brooklyn, N.Y. 11229
Tel. (718) 376-5057 • Fax. (718) 376-5670
35 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880
Tel. (732) 469-9085 • Fax. (732) 469-9165
615 Amboy Ave., Perth Amboy, N.J. 08861
Tel. (732) 802-0480 • Fax. (732) 802-0484

UKRFCU
 Ukrainian Selfreliance Federal Credit Union

Happy Ukrainian Independence Day!
Щиро вітаємо Українську громаду в Америці з Днем
Незалежності України! Бажаємо міцного здоров'я, гарного
настрою, щастя, та віри у щасливе майбутнє України!

Administrative Center & Branch
 221 W. Street Road
 Feasterville, PA 19053

Somerton Branch
 14425 Bustleton Ave
 Philadelphia, PA 19116

Ukrainian Educational & Cultural Center Branch
 700 N. Cedar Road
 Jenkintown, PA 19046

Fairmount Branch
 2307 Brown Street
 Philadelphia, PA 19130

Trenton, NJ Branch
 477 Jeremiah Ave
 Trenton, NJ 08610

Federally insured by NCUA
www.ukrfcu.com • (215) 725-4430

Пласт прийшов в Україну

Нижче вміщено кілька вісток про розгортання діяльності Пласту в Україні, оприлюднених у соціальних мережах.

Мене звали Сергій, третій рік я є пластуном та волонтером зі станиці Рівне. До Пласту мене мотивувало вступити товариство, тобто, люди, які творять Пласт. Я хотів стати виховником, бо хотів показати собі, що я спроможний зробити трохи більше, ніж пересічний громадянин України, та виховати самозарадних юнаків.

Дуже пригнічує, що немає можливості взяти всіх дітей до Пласту. В Рівному є велика черга з юнаків та юначок, котрі хочуть в Пласт, але, на жаль, мушу відмовляти дітям та батькам через переповненість гуртка.

Пласт для мене став як спосіб життя. Він навчив мене бути завжди „Доброї гадки“, не розгублюватись і не впадати у розпач навіть у найважчих ситуаціях, спокійно реагувати на виклики життя.

Ярослав Козачук, голова осередку Пласту, батько, учасник бойових дій, Старокостянтинів

Вперше я дізнався про організацію в 2014 році, коли жив у Рівному. Там я приєднався до сотні самооборони, у якій були пластуни. Навесні 2015 року пішов добровольцем і на останній ротатії від друга дізнався, що у місто приїжджали пластуни з презентацією та Вишківським вогнем миру. Друг запропонував мені організувати у нашому місті осередок Пласту. У 2017-2018 роках я проходив різні вишколи та долучався до організації заходів. Із 2019 року ми почали системну роботу з дітьми і вже станом на зараз маємо 1 пташаче гніздо, 1 новацький рій, 2 юнацькі гуртки, 7 дорослих волонтерів та приятелів організації. Пласт був для мене ще одним додатковим якорем, щоб залишитись, тому що я мав проблеми з адаптацією до цивільного життя. Пласт дає можливість бути корисним, розвиватись, мати багато друзів по всій Україні та можливості впливати на певні процеси у нашій державі. Мені подобається у Пласті виховний метод: ти для дітей не вчитель зі школи, а старший досвідчений друг. Дітвора справді змінюється, вчиться та росте над собою. Я час-

то задумуюсь, що мені у дитинстві не вистачало такої організації. Думаю, що батькам, які хочуть, щоб їх діти росли та здобували досвід в гарному товаристві, потрібно долучити дитину до Пласту у своєму місті. Якщо ж Пласту немає – створити осередок, як це зробив я.

Катерина Хомин, студентка, Львів

Будучи студенткою першого курсу, я все ще сумнівалась у правильності вибору своєї спеціальності. У мене була купа плянів, які ніяк не в'язались між собою. І от я потрапила на ознайомчий семінар Пласту. Моєю першою реакцією на вишкілі було здивування: таких збігів у поглядах і цінностях я ніколи до цього не зустрічала. Якщо я їхала з метою просто ознайомитись, то поверталась з цілковитою впевненістю вступити до Пласту. Чому я лишилась у Пласті? Спершу Пласт вніс порядок у моє життя. Пластування дає можливість використати свої таланти у будь-яких, навіть непоєднаних напрямках. До того ж Пласт приносить користь іншим! Також для мене дуже вагомим є оточення. Взаєморозуміння, довіра і підтримка, братерство і спільні жарти є непересічними. І приємно усвідомлювати, що кожен з нас знає, що це – безцінно. Що мене захоплює в Пласті? Пригоди. Світанки в наметах. Заходи сонця над річкою. Мандрі. Пізнання невідомого. Вихід з критичних ситуацій. Дисципліна. Церемоніяли. Єдність. Власний внесок у розвиток еліти. Відповідальність. Теплі розмови за ватрою. Співи.

Ганна та Микола Типусяки, пластуни-сеніори, виховники, Київ

Ганна: Я приєдналася до Пласту у свої 38, коли зрозуміла, що є потреба у виховниках для Пташат – наймолодших пластунів. „Як не я, то хто?“ – подумала я собі два роки тому, і почалася моя Велика гра. Починала як виховниця гніздечка, що налічувало 20 дітей. Зараз відповідаю за всіх Пташат Києва та представляю Пташат України на міжнародному рівні. Пласт для мене – це, в першу чергу, чудове товариство однодумців, успішних та активних людей, об'єднаних задля створення якнайкращого середовища для саморозвитку та розвитку своїх дітей. Це

можливість творити освітні проекти та впливати на особистісне зростання молоді. Це місце, де ти віддаєш багато, але й багато отримуєш навзаєм: чар пластування, постійний драйв та заряд бадьорості, повсякчасну підтримку та надхнення друзів. Микола Типусяк: Я хочу, щоб ми, українці збудували свою сильну, успішну українську державу. Тому, вже зараз потрібно дбати про виховання нової української еліти на справжніх українських цінностях. Справжня українська еліта – це ті, для кого Україна, українська ідентичність та українці є беззаперечними цінностями, за які часом віддають навіть своє життя. Поки наш старший син пластував, я побачив, що Пласт і є тим надійним, випробуваним століттям якісним механізмом виховання нової справжньої української еліти. 14 точок Пластового закону відображають чесноти, які характеризують справжніх державників. Саме тому, коли наш молодший син почав новакувати, я вирішив організувати у нас в мікрорайоні пластовий новацький рій, щоб хлопці разом зростали і в грі формували найкращі якості. Напрочуд легко вдалося знайти ще 8 хлопців такого ж віку, батьки яких бажали долучити їх до Пласту. Проїшовши вишкіл виховників, я почав з ними займатись. Це виявилось зовсім не складно, а навіть і корисно, оскільки пластова метода допомагає краще зрозуміти дітей та їхні потреби.

Юлія і Георгій Спасокукоцькі, Київ

Про Пласт ми дізналися від колеги, яка пластує вже давно. На перші схо-

дини привели старшу доньку у 2013 році. Це були дуже не прості часи для країни. Тодішній президент і правляча партія провадили антиукраїнську політику, вже закріпилися у владі, і тоді здавалося, що це – надовго. Вже після кількох перших сходин ми зрозуміли, що зробили правильний вибір, що у нас із Пластом спільні цінності і це прекрасне середовище для наших україномовних дітей. У Пласті зберегли традиції боротьби за Україну від початку 20 століття. Цей дух свободи і боротьби спочатку відчувався на сходинах, а вже згодом те ж саме ми відчули на Майдані під час Революції Гідності. Наші діти обожають Пласт за цікаві заняття, а особливо за табори. Звідти вони завжди повертаються самостійнішими, впевненими в собі, з новими, цікавими знаннями і вміннями. Надати першу домедичну допомогу, робити власні заощадження, готувати їжу на багатті, облаштувати табір у лісі, розписувати писанки, співати українських пісень і колядувати – це далеко не весь перелік того чому навчилися наші діти за час пластування. А найголовніше вміння якому вчить Пласт – гуртуватися для спільної мети, особисто зростати і досягати успіхів. Життя поза Пластом існує, але воно прісне і без родзинки.

Андрій Борозняк, член Пласт-приятю, Житомир

Після травм донька вимушена була залишити танці і щоб не сиділа вдома я шукав чим зайняти, а тут у Facebook побачив – „Семинар Пласту“. Привів, щоб послухала, їй сподоба-

(Закінчення на стор. 25)

**CLEVELAND SELFRELIANCE
FEDERAL CREDIT UNION
„САМОПОМІЧ“**

**УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
„САМОПОМІЧ“ У КЛІВЛЕНДІ**

вітає

СВОЇХ ЧЛЕНІВ

та

**ВЕСЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД
В УКРАЇНІ І ДІЯСПОРІ**

з нагоди

**30-ОЇ РІЧНИЦІ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ
УКРАЇНИ**

608 State Road, Parma, Ohio 44134

Tel.: (440) 884-9111 • Fax: (440) 884-1719

Lorain (440) 277-1901 • Canton (330) 305-0989

З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ, РІДНА УКРАЇНО!

Вітаємо

український народ на рідних землях і в діяспорі

Zenia's Travel Club, LLC

15152 Wildflower Way
Philadelphia, PA 19116

215-941-8620 – office
732-730-5792 – fax

ztc@earthlink.net

Посол Сімонс...

(Закінчення зі стор. 3)

канадське посольства. – Ред.) полягає в тому, щоб поширювати обізнаність про НАТО і розвіювати дезінформацію, а також у тому, аби вести діалог з Україною, підтримувати і допомагати їй на шляху до членства.

Із залученістю України, її участю в операціях НАТО – все чудово, і прогрес є очевидним. Але стосовно інституційних реформ, яких вимагає членство, то тут залишається багато роботи, – в деяких сферах більше, ніж в інших.

Одна з них – інституційна реформа у сфері оборони. Я послідовно і скрізь наголошую: воювати на фронті дуже важливо, але так само важливо мати надійну систему підтримки в тилу. І тут повинен бути якийсь поступ.

На додачу, статус „Партнера розширених можливостей“ та Плян дій щодо членства в НАТО чітко говорять: є супутні реформи, в яких також має бути прогрес. Це – судова реформа і реформа безпекового сектору.

– Ще одна тема, яку останнім часом жваво обговорюють в Україні, – це Будапештський меморандум. Британія була серед країн, які у 1994 підписали Будапештський меморандум про безпекові гарантії для України. Що пішло не так, чому ця угода не змогла забезпечити територіальну цілісність України?

– Із Будапештським меморандумом лише одне пішло не так – одна країна порушила його. З того часу, як ми підписали цей Меморандум, ми робили все, чого він вимагав від нас.

Там було два зобов'язання, чи не так? Країни-підписанти не вдавалися до агресії проти України, а у разі, як таке трапиться, країни-підписанти зробиють все, аби притягти агресора до відповідальності згідно із міжнародним правом. От під чим ми підписалися.

Ми не нападали на Україну. І ми притягаємо агресора до відповідальності у міжнародній системі.

А з самим Меморандумом відбулося лише те, що Росія, яка зобов'язалася не вчиняти агресії проти України, саме це і вчинила.

Кожного разу, як Україна ініціювала будь-які переговори у форматі Меморандуму, Велика Британія була готова брати участь у них. І надалі теж готова. Якщо Україна захоче переговорів у цьому форматі, ми візьмемо участь.

Але ключове питання, якщо відверто, те саме, що і з Мінськими угодами: Росія має виконувати те, під чим вона підписалася.

– Мінський формат, так само як і Нормандський, здається, не працюють. Чи є можливість, що Британія або США приєднаються до процесу переговорів і підштовхнуть його в якомусь іншому форматі?

– Якщо продовжити мою думку, то незрозуміло, а що можуть зробити інші формати, якщо невіршеним лишається центральна проблема: країна-агресор не виконує угоди? Ви можете залучати інших партнерів, але як це вплине на головне – Росія приєднається до цієї угоди, візьме якісь зобов'язання і не виконає їх?

Як на мене – і я говоритиму лише про Британію, не можу говорити про

США – найкраще зараз – це продовжувати підтримувати чинні формати і використовувати вплив і досвід, аби привертати увагу до порушень.

Але я не дуже розумію, що принципово може змінитися від іншого формату доти, доки Росія не змінить свою політику.

– Тоді постає інше питання, і багато українців ставлять його: навщо підписувати будь-які меморандуми, якщо вони нічого не вирішують?

– Ні, вони вирішують. Ми зобов'язалися, що агресора буде притягнуто до відповідальності. І ми робимо це. Ми сприймаємо міжнародне право і міжнародні організації, як даність, як якісь розмови, що точаться десь там далеко.

Проте коли Росія зосередила свої війська на кордоні з Україною цього року, як ви щойно згадували, її попросили дати пояснення ОБСЕ згідно із Віденським документом. Здається, дрібничка. Але коли всі члени ОБСЕ просять пояснити, що відбувається, це дає сигнал, що міжнародна спільнота має очі і бачить те, що відбувається. Це піднімає дипломатичну ціну за відповідні дії. Це може здаватися непомітним, але це і є дипломатія.

Якщо ми подивимося на дії Британії в ООН, то є постійна увага до питання Криму, постійна увага до незаконної окупації Донбасу. Це не нічого. Це важливо.

– Тож ваша порада: не звинувачувати меморандуми, а краще їх використовувати?

– Так, ситуація тут така, що або використовуй, або втрачай – use it or lose it. Гадаю, важливо не ставитися до цього, як до даности, треба активувати такі речі. Ефект може бути більшим чи меншим. Але якщо ці механізми не використовувати, то ефекту не буде взагалі. А ми знаємо, що без притягнення до відповідальності за міжнародним правом агресія розростається.

– Ми чуємо багато схвальних відгуків та подяки за британську програму тренування для військових. Як вона виглядає на даний момент?

– Програма Operation Orbital є дуже популярною, бо вона є гнучкою, вона постійно змінюється під ті виклики, з якими стикається українська армія.

Станом на зараз підготовку завдяки цій програмі пройшли 21 тисяча військових. І вона має успіх. Тож нещодавно міністер оборони Великої Британії повідомив, що програму продовжать до 2023 року.

Наразі ця програма зосереджується на підготовці військово-морських сил. Ми – морська держава, і як захищати себе на морі Британія знає вже сотні років. Тож ми є непоганим партнером у цьому.

Іншою проблемою, на якій зосереджується Operation Orbital, є гібридні загрози, – фактично, це сучасні методи ведення війни, із якими стикнулася Україна.

– Ваші слова про те, що Британія – морська держава, і що британці – дуже справні на морі, нагадали про інцидент із есмінцем „Дефендер“ поблизу Криму. Що це було? Може, ви можете розповісти щось додатково до того, що було відомо місяць тому?

– Гадаю, цю подію можна розділи-

ти на те, що трапилося тоді, і на те, які результати це мало.

„Дефендер“ здійснював подорож, під час якої він зайшов до Одеси, аби взяти участь у спільних навчаннях, потім він продовжив свій шлях до Грузії із тим самим завданням. Для цього він обрав найпряміший шлях. Цей прямий шлях є міжнародно визнаним транспортним коридором.

Під час цього переходу його супроводжувала російська фльота, але росіяни їх про це повідомили, – це до питання ролі росіян у цьому інциденті. Те, що сталося, саме по собі є цілком звичайною практикою.

Але якщо подивитися на наслідки, то найголовніше, що це продемонструвало важливість міжнародного права. Коли британський корабель проходив міжнародно визнаним маршрутом, це свідчило: міжнародне морське право, існує і воно робить цей прохід можливим.

І це повертає нас до розмови про Будапештський меморандум, – це може лише здаватися дрібницями, коли Британія порушує питання Криму у Раді безпеки ООН.

Так само і прохід „Дефендера“ там, де, напевне, ніхто і не подумав би проходити, продемонстрував, що це є міжнародно визнаним маршрутом для того, щоб ним користувалися у мирних цілях.

Виявилося, що показати це було дуже важливо. Це була демонстрація того, що міжнародне право існує не просто так.

– На борту „Дефендера“ підписали інший Меморандум – про партнерство на морі між Британією та Україною. Що саме передбачатиме ця угода – із того, про що можна говорити?

– Ми можемо говорити про елементи цієї угоди. Угода передбачає допомогу в переобладнанні портової інфраструктури, більшість з якої застаріла і потребує інвестицій. Крім того, угода передбачає будівництво кораблів, а також постачання сучасного обладнання на ці кораблі.

Що насправді добре в цій угоді, що будівництво кораблів розпочнеться у Британії, але згодом переїде в Україну разом із підготовкою кадрів. Тож йдеться не лише про допомогу, але й про передачу „нов-гав“ – технологій того, як будувати і використовувати подібні кораблі.

– Що змінилося після брекзиту у британській дипломатії? Що стало складнішим чи простішим? Чи є якісь сфери, де у вас стали „вільніші руки“?

– Важко відповісти на це питання, тому що вихід з ЕС збігся із пандемією. Важко уявити, яким був би цей вихід, якби не було пандемії. Наприклад, якщо говорити про те, як брекзит позначився на подорожах, – то не відомо, бо ніхто ж не подорожував минулого року.

Гадаю, сфера, де зміни вже дуже помітні – це торгівля. Ми повинні були укладати двосторонні торговельні угоди. І двостороння угода з Україною є особливою, бо вона поки що єдина, підписана прем'єр-міністром. Ця угода виходить за межі лише торгівлі, вона наголошує на спільності цінностей та дій на міжнародній арені.

– Можете назвати дві-три речі, які вам подобаються в Україні і не подобаються чи дратують?

– Те, що подобається, – це неймовірна теплота українців – скрізь, бо я вже досить багато поїздила по країні, була вже і на сході та заході, півдні і півночі. Країна – велика і дуже різноманітна. Але одна річ є спільною – це тепло людей.

Це, напевне, мені найбільше подобається. І одразу за цим ще одне: коли державі лише 30 років, в неї є якась пристрасть, якась відданість майбутньому, якої я не відчуваю у Британії.

Що мені не подобається? Ну, одна така досить смішна річ – у мене в годиннику є крокометр, і він спрацьовує практично завжди, коли я їду машиною українськими дорогами – такої вони якості. Він може легко нарахувати мені десять тисяч кроків, поки я сиджу в машині. Тож програма „Великого будівництва“ президента може виявитися непоганою ідеєю (сміється. – Ред.).

Ще одна – також радше смішна риса – українці можуть бути дуже прямими, що інколи приголомшує. Коли я щойно приїхала, моя українська була майже ОК, але впевненості не було, бо не було достатньо практики.

Коли я була в магазині чи в метро, і про щось питала, але не могла зрозуміти відповідь, намагалася пояснити, що не розумію, – люди швидко втрачали терпіння. Один раз чи навіть двічі мене просто прямо назвали ідіоткою, і потім хутко зникали. Я не знала, що робити – це так не по-британськи!

Але ця прямота – другий бік медалі, де є також теплота та відкритість українців.

До того ж вже минуло достатньо часу відтоді, як мене востаннє називали ідіоткою в метро. Це означає, що моя українська покращується.

– Чи є якесь слово або фраза в українській, які говорять Вам щось про національний характер?

– Думаю, моє улюблене слово українською – це коли ви підймаєте келих і кажете „Будьмо!“. Це слово неможливо точно перекласти англійською. Я знаю, що воно означає, але коли замислюєшся, як його перекласти – „Будемо жити!“ чи „Треба жити!“... Але якщо бути в Україні і відчувати цю пристрасть до майбутнього, про яку я казала, то стає зрозумілим і значення цього слова. Тож я дуже люблю це слово.

Але як людина, яка і надалі вивчає українську, в мене є ще одне про запас. Я слухаю новини щодня. І помічаю те, про що завжди говорили мої вчителі, – це ліризм української мови. Кажуть, що за мелодичністю вона поступається лише італійській. І я завжди думала: що це означає на практиці? Одну фразу я вже випробувала на моїх друзях, – вони її раніше не помічали. А вона ж щоденно лунає у новинах!

Це – „мова йде про те, що...“ Місяцями я думала, що ж вона означає? Відповідь у тому, що вона не означає нічого! Це лише спосіб почати викладати свою думку. У половині випадків, людина, якій поставили запитання, одразу не знає, що на нього відповісти, і тому каже: „мова йде про те, що“ або „я хочу наголосити, що“. Ну красиво ж як! Це так готує тебе до моменту, коли почнеться розмова власне про зміст. Ця фраза мені дуже подобається, і я обов'язково використаю її на іспиті з української.

HAPPY 30TH INDEPENDENCE DAY

FROM ALL OF US AT
БУДЬМО
VESELKA
★ EST. 1954 ★

**Дирекція і Працівники
Федеральної Кредитової Кооперативи СУМА
в Йонкерсі, Н.Й.**

зі своїми філіями Спрінг Валі, Н.Й., Стемфорд, Кон., Нью-Гейвен, Кон.

Вітають Український Народ в Україні та на Поселеннях з нагоди
30-ої РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Головне Бюро:
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
P: 914.220.4900
F: 914.220.4090

Філія у Спрінг Валі:
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
P: 845.356.0087
F: 845.356.5335

Філія у Стемфордї:
125 39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
P: 203.969.0498
F: 203.316.8246

Філія у Нью-Гейвен:
555 George St.
New Haven, CT 06511
P: 203.785.8805
F: 203.785.8677

www.sumafcu.org

memberservice@sumafcu.org

Meest

ЗАМОВЛЕННЯ КУР'ЄРА
1-800-288-9949

30
років
Незалежності
України!

ГРОШОВІ
ПЕРЕКАЗИ

ДОСТАВКА
ПОСИЛОК

MEEST-AMERICA

600 Markley St., Port Reading, NJ 07046

meest.com

ПЕРЕВЕЗЕННЯ
АВТОМОБІЛІВ

КОМЕРЦІЙНІ
ВАНТАЖИ

В Україну доставили...

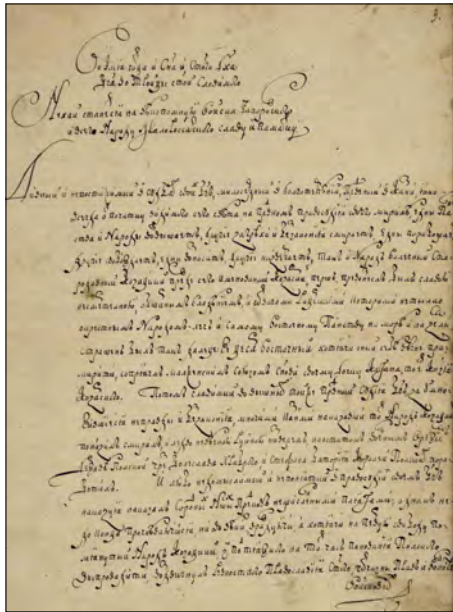
(Закінчення зі стор. 1)

жуть побачити його на власні очі на виставці „Раритети країни“, присвяченій 30-ій річниці українській незалежності з 16 серпня до 14 листопада.

Конституція Пилипа Орлика була ухвалена на козацькій раді в місті Бендери у 1710 році. Тоді це була територія Османської імперії. Козаки та старшини опинилися там після невдалої для них Полтавської битви. Конституція має преамбулу, 16 статей та присягу гетьмана.

Конституція була укладена у двох примірниках: староукраїнською та латинською мовами. Написана латиною зберігається в Національному архіві Швеції. Документ староукраїнською зберігається в Москві. В Україні є копії обох цих документів.

Українськомовний текст документу включає оригінальний текст Конституції Пилипа Орлика, складений староукраїнською мовою, а також оригінальний підтверджувальний диплом Карла XII на обрання Орлика гетьманом. На документах стоїть власноручний підпис Карла XII, а також Пилипа Орлика. Є також печатка Війська Запорозького

Перший аркуш Конституції гетьмана Пилипа Орлика. (Фото: sdiak.archives.gov.ua)

на рожевому воску з червоною стрічкою; королівська печатка на дипломі не збереглася.

У російські архіви перша українська Конституція начебто потрапила через Платона Зубова, останнього фаворита Катерини II.

Укрінформ, Фейсбук Ольги Совгирі

Гравюра XVIII ст. „Перемога герцога де Броя під Бергеном, 13 квітня 1759 р.“ Під №6 зображено Григорія Орлика.

Пласт прийшов...

(Закінчення зі стор. 21)

лось. Після першої прогулянки, коли прийшла стомлена, брудна і зла, сказала – „Ходить буду!“. Два роки „ляжав“ її, що і сам напишу зголошення до Пласту, і вона точно буде змушена мене слухатись (не тільки як батька). Помагав станиці Житомир чим міг, бував на таборах, вийшло і на Джемборі-2019 потрапити. Заслужив, що назвали приятелем Пласту. А тут, нещодавно, донька підійшла і сказала – „Дозволяю, долучайся“. І я вже пластун-сеньйор-прихильник. Довго не міг кинуть папирти – то й привід знайшовся. Для мене Пласт – це приклад як долати перешкоди і не здаватися перед новими труднощами. Велика гра, що триває 108 років

та ще й виховує героїв моєї України, – то круто.

Софія Буртак, Дніпро

Син приєднався через зустріч у школі, яку організував Пласт. Пласт – це організація, з якою я знайома зі студентських років зі Львова. Всі мої друзі навколо – пластуни. Син отримав україномовне середовище у Дніпрі, що було великою проблемою до того. Також і щодо друзів, він стикається з нерозумінням серед однокурсників, але зовсім протилежне і позитивне середовище отримав в улюбленому пластовому гуртку. Я б навіть сказала, що на 12-річного хлопчика який володіє онлайн-екселем (рік роботи скарбніком) і володіє вміннями самоорганізації – це великий внесок у формування цінностей та світогляду!

НАШ АРХІВ:
www.svoboda-news.com

Святкуємо
30
День Незалежності України!

NOVA UA
FEDERAL CREDIT UNION

Ваша Кредитівка у Кліфтоні, Н.Дж.

Main Office:
851 Allwood Road,
Clifton, NJ 07012
973-471-0700

Botany Branch:
237 Dayton Ave.,
Clifton, NJ 07011
973-772-0620

facebook.com/NOVAFUCU   NCUA   www.novafcu.com

UNWLA   **Союз Українок Америки**

СУА шукає Адміністратора Офісу

Союз Українок Америки (СУА) шукає енергійного адміністратора офісу, який би допомагав в організації та проведенні щоденної адміністративної праці СУА. Як перший контактний пункт для членкинь, ділових партнерів і широкої громадськості, адміністратор офісу повинен володіти чудовими навичками праці з людьми та вільно володіти (письмово й усно) як українською, так і англійською мовами, оскільки вона / він є "обличчям" організації. Особа має бути досвідченим у використанні програмних продуктів Microsoft Office (Word, Excel, Access, PowerPoint), Google Drive та стандартного офісного обладнання.

Це оплачувана посада. Праця здійснюється з дому. Графік праці з 12:00 до 16:00 за східним часом (з понеділка по п'ятницю). Більш докладніше можна знайти на електронній сторінці UNWLA: www.unwla.org або на indeed.com

Зацікавлені кандидати повинні надсилати своє резюме електронною поштою на адресу: vp@unwla.org

Коронавірус...

(Закінчення зі стор. 2)

інших оточуючих?

– „Дельта“ дійсно може протікати у безсимптомній або стертії формі й точно також, як і звичайна коронавірусна хвороба, яка викликана іншими штамми. Відсоток такого безсимптомного носійства – це близько 30%, за даними світової літератури.

– **Про симптоми. Деякі інфекціоністи пишуть, що горло болить саме при „Дельті“. Це правда? Чи є втрата нюху?**

– Є повідомлення, що нюх може залишатися, тобто він зникає набагато рідше, аніж при інфікуванні звичайним штамом. Також фахівці кажуть про важчий перебіг хвороби. Але по симптомах він не дуже відрізняється від звичайного штаму.

До того ж лікування „Дельта“-інфікування не відрізняється від лікування звичайної коронавірусної хвороби. Тобто в симптоматиці є несуттєві відмінності, але по цій симптоматиці неможливо встановити діагноз. Це лише лабораторна діагностика.

– **А правда, що інкубаційний період „Дельта“ – ледь не 1-2 дні?**

– Він коротший. По тому, що бачимо у статистиці, інкубаційний період зараз скорочений майже від 7-ми до 4-ох діб. Людина, яка інфікувалася „Дельтою“, набагато більше генерує вірусів. Тому за рахунок цього скорочується інкубаційний період в середньому до 4-ох діб.

– **Чи правда, що як і з попередніми штамми, у „Дельті“ людина-носіє вірусу найбільш заразна для оточуючих за два, за день до появи в неї симптомів?**

– Так, це залишається.

– **Щодо вакцинування. У Британії – одній з лідерів вакцинування – такий спалах „Дельти“! То навіщо вакцинуватися тоді? І в Америці зараз. І в Ізраїлі трохи, не сильно, але йде підняття.**

– Якщо подивитися на кількість випадків і на кількість госпіталізацій, то вакцинація досить ефективно захищає людину від госпіталізації і від важкого перебігу самої хвороби, і від ризику померти. Тому навіть ті країни, які навіть на тлі вакцинації реєстрували відносно великі кількості тих, хто захворів, навантаження на систему охорони здоров'я, або кількість померлих людей, в цих країнах була мінімальною. Тому саме для цього треба вакцинуватися, щоб захистити себе від важкого перебігу, від ризику госпіталізуватися і від ризику

померти внаслідок коронавірусної хвороби.

– **Чи правильно сказати, що вакцина запобігає не тому, що людина захворіє на COVID, а важкому перебігу хвороби, госпіталізації, смерті, не дай Боже?**

– Абсолютно точно.

– **Як оціните вакцини, які є в Україні – CoronaVas, Pfizer, AstraZeneca... Як розгортається вакцинація?**

– Ми зараз фокусуємося на вакцинації груп ризику. Це працівники критичної інфраструктури, освітяни, медичні працівники. Зараз вже відкритий п'ятий етап. І ми зараз намагаємося максимально швидко вакцинувати більшу кількість населення країни. Зараз МОЗ вже рекомендовано скорочення термінів між введенням доз вакцини.

– **А це нормально? Кажуть, що чим далі перша доза від другої, тим ліпше...**

– Не зовсім так.. Візьмемо вакцину CoronaVas. Останні клясичні дослідження по багатьох країнах проводилися з інтервалом у 14 діб. Зараз в Україні використовується 28 днів. І, звичайно, для того, щоб охопити більшу кількість людей, рекомендовано зараз використовувати 14-денний інтервал. І це нормально.

– **Не буде погіршення ефекту?**

– Для CoronaVas, за останніми даними досліджень, ефективність складає 83%. Це саме при 14-денному інтервалі.

– **CoronaVas – китайська вакцина. Вона не так досліджена, як Pfizer або Moderna. То що, може, вона і погана?**

– Неправильно. Тому що кожна вакцина, яка зараз використовується в Україні, є, по-перше, дозволеною ВООЗ для екстреного застосування, вона зареєстрована в Україні, вона дійсно має доказову базу по ефективності застосування на підставі результатів клінічних досліджень.

Дійсно, CoronaVas не вкладав надвеликі кошти у проведення наукових досліджень. І наукові дослідження з'явилися набагато пізніше, аніж по відношенню до Pfizer. Наприклад, декілька місяців тому з'явилося велике дослідження, яке було проведене у декількох країнах. І воно підтвердило, що, дійсно, вакцина CoronaVas має ефективність 83% від важкого перебігу коронавірусної хвороби і 100% запобігання шпиталізації.

– **„Дельти“ стосуються ці цифри?**

– „Дельта“ не включався в це дослідження. Те, що ми вже бачимо по досвіду багатьох країн, то ефективність вакцини знижується приблизно на 10% у випадку „Дельти“.

– **Тоді у випадку „Дельти“ для CoronaVas маємо 73%?**

– Так.

– **А для Pfizer і Moderna буде більше, але тільки мінус 10%?**

– Так. Але все рівно захист є. І зараз

ті країни, де реєструється спалах „Дельти“, показують, що переважні відсотки смертності і переважні відсотки важкого перебігу (це майже 98-99%), спостерігаються серед невакцинованого населення.

– **А в Європі CoronaVas досі не зареєстрований...**

– Я б хотів, щоб стосовно вакцин було мало геополітики. На жаль, Європа трішки затягує розгляд питання. Наприклад, Pfizer або інші вакцини розглядалися ЕМА доволі швидко. Вакцина CoronaVas вже майже два місяці перебуває на розгляді Європейської медичної агенції. Маємо надію, що ЕМА таки прийме виважене рішення і визнає цю вакцину дозволеною для використання.

– **Яка ефективність Pfizer, Moderna, AstraZeneca?**

– Ці вакцини демонструють ефективність десь на рівні 91-95%. Тобто рівень захисту умовно вище. Однак, ми повинні вакцинуватися якнайшвидше і саме тією вакциною, яка є зараз. Я ніколи не радив і не буду радити чекати можливості обирати вакцину. Наприклад, до кінця року Україна отримає ще 17 млн Pfizer. Однак спалах може статися раніше, ніж ця вакцина вже доїде і буде можливість обирати.

– **А якщо перехворів? Дехто навіть і не здогадується про це. А деякі лікарі кажуть, що навіть після безсимптомного перебігу хвороби з'являються антитіла. То навіщо вакцинуватися, якщо людина точно знає, що вона перехворіла?**

– По-перше, зараз немає специфічної або визнаної цифри, який титр антитіл повністю захищає від коронавірусної хвороби. В процесі вивчення зараз саме ефективність набутого імунітету або імунітету після вакцинації. Це питання розглядалося національними експертами з питань імунізації. Зараз діє рекомендація, що, не зважаючи на те, чи ви перехворіли, чи ні, все одно бажано провести вакцинацію після 6-ти місяців після завершення хвороби. Але якщо людина працює в критичній інфраструктурі, наприклад, освітянин або медичний працівник, то тоді варто не рахувати 6 місяців і вакцинацію провести в найближчому періоді після завершення активної хвороби.

– **Щодо набутого імунітету. От є свіжа інформація з МОЗ України з посиланням на ВООЗ: „Антитіла не є єдиною ланкою захисту від COVID, є ще клітинна імунна відповідь. Вона зберігається довше, тест на антитіла не визначає її“. Розкажіть про це. Багатьох це здивувало. Антитіла – це не показник?**

– Все правильно. Дійсно механізм формування імунітету – це доволі складний процес. Є так званий гуморальний імунітет, тобто коли ми вимірюємо за допомогою специфічних тестів антитіла, які циркулюють у крові. А є ще клітинний імунітет. Клітинний імунітет ще в процесі вивчення. І зараз декілька передових лабораторій світу вивчає роль клітинного імунітету.

Однак попередні дані вказують, що людина, яка може не мати антитіл, може мати захист завдяки клітинному імунітету. Але механізми його вивчення або вимірювання ще перебуває в площині науковців.

– **Дехто стверджує, що клітинний імунітет важливіший, ніж гуморальний. Це правда?**

– Так. Це підтверджується і результатами наукових досліджень. Однак виміряти саме клітинний імунітет, окрім як в науковій лабораторії, зараз майже неможливо.

– **Чи можна змішувати різні вакцини? Перша доза – одна, друга доза – інша.**

– Деякі можна. Зараз існують чіткі рекомендації щодо того, що саме можна змішувати. Можна змішувати між собою мРНК-вакцини. Тобто, якщо перша доза Pfizer або Moderna, то друга доза може бути зроблена також Pfizer або Moderna.

Існує друга опція. Це коли змішується вакцина AstraZeneca з вакциною мРНК. AstraZeneca, векторна вакцина, може буде введена в якості першої дози, тоді другу дозу можна ввести мРНК-вакцину або Pfizer, або Moderna. Змішування інших типів вакцин зараз не дозволено. І зараз немає доказової бази по безпечності такого змішування. Важливо таке: дозвіл на змішування вакцини – це рішення лікаря. Це не вибір пацієнта. Тобто неможливо прийти до центру вакцинації і замовити якийсь змішаний „коктейль“ або змішану дозу.

– **У Таїланді й деяких інших країнах практично роблять третю, так звану бустерну, вакцинацію. Як ви це оцінюєте?**

– Є офіційна заява ВООЗ з приводу третьої дози. ВООЗ не підтримала введення третьої, так званої бустерної дози. Чому? Зараз є єдина офіційна заява фармацевтичного сектору компанії Pfizer про те, що третя бустерна доза, начебто, ефективна. Результатів наукових досліджень ми ще чекаємо. І вони очікуються наприкінці серпня. Деякі результати країн показують, що додаткова підсилююча імунізація може бути потенційно більш ефективною.

– **Якщо людина має дві дози – це вже добре?**

– Дійсно зараз така рекомендація. Тому я зфокусувався би зараз на отриманні базового курсу щеплень – дві дози.

– **Чи є в Україні лабораторії, які визначають штам „Дельта“? Чи може кожен охочий прийти і визначити?**

– Ні. Зараз людину, яка інфікувалася штамом „Дельта“, будуть лікувати так само, як і людину, яка інфікована іншими штамми. Лікарська тактика не буде відрізнятися стосовно будь-якого штаму коронавірусної хвороби.

Зараз лабораторії, які працюють в Україні, мають дві можливості по діагностиці „Дельта“. Це повне геномне

(Закінчення на стор. 27)

LAW OFFICES OF ZENON B. MASNYJ, ESQ.

In the East Village since 1983

Serious personal injury, real estate for personal and business use, representation of small and mid-size businesses, divorce, wills and probate (New York matters only).

(By Appointment Only)

140 Second Avenue
New York, NY 10003
212-477-3002
zblasnyj@verizon.net

If 212-477-3002 landline busy,
please call 201-247-2413

АРКА

Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
коралі, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

ХРИСТИНА БРОДИН
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
Ліцензований продавець
страхування життя
Ukrainian National Assn., Inc.

Tel.: 480-207-7070
e-mail: eugenemaria1968@gmail.com

Коронавірус...

(Закінчення зі стор. 26)

секвенування. Це доволі складний метод.

– Незважаючи на те, що коронавірус за ці понад 1.5 роки довів, що це далеко не жарт, все одно багато українців не хочуть вакцинуватися, незважаючи ні на що. Чи будуть якісь стимулювання чи примус, якісь вимоги, накази?

– Вакцинація в Україні – безкоштовна і добровільна. І тому дійсно, коли ми кажемо про примус, маємо не забувати і про права людини, і про епідеміологічну доцільність. Зараз вакцинація регулюється або ми просимо вакцинуватися освітян і медичних працівників. Вакцинація для інших грома-

дян покищо залишається добровільною. І ми сподіваємося на самосвідомість і на те, що українці – це європейські громадяни, вони мають розуміти...

– А кому протипоказана вакцинація? Але вони, наприклад, хочуть подорожувати за кордон. Які документи існують і як їх отримати щодо того, що комусь вакцинування протипоказано?

– Радив би завжди звертатися до свого сімейного лікаря, щоб лікар приймав виважене рішення по співвідношенню користь-ризиків для кожної людини. Дійсно є так звані абсолютні медичні протипокази. Цей перелік є специфічним для кожного типу вакцин. На жаль, цим людям доведеться проходити регулярні тестування, ПЛР, якщо вони хочуть виїжджати за кордон. Зараз немає специфічної

довідки. Це буде лише запис в електронній медичній картці. Але це буде запис всередині країни. Для виїзду закордон їм треба буде здавати або ПЛР-тести, або антигенові – в залежності від того, які вимоги пред'являє країна, куди вони прямують.

– МОЗ України вже затвердило рекомендації експертів щодо щеплення дітей від 12-ти років. Йдеться про вакцину Pfizer. Розкажіть про це докладніше.

– Так, це єдина вакцина, яка зараз оприлюднила результати наукових досліджень, і є доказова база по безпечності вакцинації дітей від 12-ти років. Україна також імплементувала такі рекомендації, які полягають в наступному. Перше – що ця вакцинація дозволена дітям від 12-ти років.

Використовується лише вакцина Pfizer. Рекомендовано такий самий інтервал щеплення, тобто, через 28 діб. Є дві можливості отримати таку вакцину. Перша – це наявність важких супутніх соматичних захворювань. Тобто, тоді, коли ризик важко перенести коронавірусну хворобу такої дитини буде занадто високий. Або друга опція. Це коли дитина виїжджає за кордон, наприклад, на навчання або для участі в олімпіадах, і вимогою для приїзду її в країну є саме вакцинація. Щоб отримати таку вакцину, треба звернутися до свого педіатра або до сімейного лікаря. Мають бути підготовлені або медичний висновок з рекомендацією провести таку вакцинацію, або довідка в довільній формі про те, що ця дитина потребує вакцинації.

MONUMENTS
Oblast Memorials Co.
 PO Box 746, Chester, NY 10918
Tel : 845-469-4247
Custom Designed Quality Monuments
 Serving NY/NJ/CT Cemeteries
 e-mail: oblastmemorialsco@gmail.com
 web site: www.oblastmemorials.com
 BILINGUAL HOME APPOINTMENTS

LYTWYN & LYTWYN
 UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
 Theodore M. Lytwyn, Manager
 NJ Lic. No. 3212
 AIR CONDITIONED ROOMS
 Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
 Our services are available
 anywhere in New Jersey.
 Також займаємося похоронами
 на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
 і перенесенням тлінних останків
 з різних країн світу.
 UNION FUNERAL HOME
 1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
 UNION, NJ 07083
 908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА
 УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
 Займається похоронами
 в **BRONX, BROOKLYN,**
NEW YORK і околицях
ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
 Родина **ДМИТРИК**
 Peter Jarema Funeral Home, Inc.
 129 EAST 7th STREET
 NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

KULINSKI MEMORIALS
 809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835
 Tel. 800-458-5467 • 908-722-3130 • Fax 908-253-0027
KulinskiMemorials@msn.com • KulinskiMemorials.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 кольорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від Українського цвинтаря св. Андрія у С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

VARSHAVSKY MONUMENTS
 1152 Route 10 West, Suite N, Randolph, NJ 07869
862-219-5344
 E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ — **МАВЗОЛЕЇ**
 Великий вибір граніту • Індивідуальний дизайн
 Гравірування на граніті • Керамічні фотографії на пам'ятники
 Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

Провід 8-го Куреня Уладу Старших Пластунів і Уладу Пластових Сеніорів Пилипа і Григора Орлика ділиться сумною вісткою, що 5 травня 2021 року на 89-му році життя відійшов у вічність

св. п.
пл. сен. керівництва
д-р Юрій Солтис

Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким.

Отчизна зове!
 Вічная пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 7 серпня 2021 року, у своєму домі на озері Роджеріне, штат Нью-Джерзі, мирно, у присутності родини, відійшла у вічність

св. п. Ніна Данчук
 з Лівінгстону, Нью-Джерзі,
 вдова св. п. Олександра, сестра
 св. п. Павліни та тета св. п. Івана.
 Їй було 93 роки.

Похоронні відправи відбулися в п'ятницю, 13 серпня, о год. 11:00 ранку в Українській православної церкві Святого Вознесіння в Мейплвуді, Нью-Джерзі. Поховання відбулося на Українському цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд-Бруку, Нью-Джерзі.

Ніна народилася 20 лютого 1928 року в Західній Україні. Вона та її старша сестра Павліна осиротіли в ранньому віці. Після Другої світової війни Ніна дісталася до Сполучених Штатів і познайомилася зі своїм супутником життя, Олексієм Данчуком, з котрим одружилася в 1952 році. Вони жили в однокімнатній квартирі в Ньюарку з батьками Лесика – Михайлом та Олександром Данчуками. Поки Олексій навчався, щоб легалізувати свій диплом інженера в США, Ніна працювала на фабриці, щоб допомогти утримувати сім'ю. У 1957 році вони переїхали до Лівінгстону, Нью-Джерзі, де прожили понад 60 років.

Ніна належала до небайдужих до світу людей, добре орієнтувалася у поточних подіях, постійно читала. Була неабиякою любителькою природи, чудовим садівником. І також здібним пекарем, автором унікальних рецептів, як от пиріжки з подрібнених волоських горіхів та мигдалю замість муки.

З радістю і вірністю виконувала обов'язки дружини, матері, бабусі і прабабусі. За найбільше щастя мала сім'ю.

Залишилися у смутку: сини Михайло Данчук з дружиною Наталією Бовдур у Вест Палм-Біч, Флориди, та Андрій Данчук з дружиною Полею в Норт-Арлінгтоні, Нью-Джерзі; онуки Саманта з чоловіком Стівом, Александра та Андрій; правнук Тік; племінниця Елизавета та внуки – Павло і Петро.

Вічна їй пам'ять!

ВЕЛИКА ЕКОНОМІЯ ПІДТРИМКА МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДОСТУП ДО SUMA FCU СКРІЗЬ

Історично SUMA FCU забезпечує найвищі ставки на заощадження та найнижчі відсотки - на позички. Ми скасували додаткові збори (на відміну від великих банків*) для того, щоб допомогти Вам на Вашому фінансовому шляху. Пам'ятайте: будучи членом нашої кредитної спілки, ви також є одним з її власників!

Крім того, будучи членом SUMA FCU, ви безпосередньо підтримуєте наші місцеві церкви, громадські й молодіжні організації, ЗМІ та культурні установи, дозволяючи їм продовжувати свою важливу роботу, навчаючи та підтримуючи наші сім'ї та друзів. З часу нашого заснування наше членство дозволило SUMA FCU пожертвувати понад п'ять мільйонів доларів на підтримку місцевих громадських організацій та установ.

Відвідайте наші місцеві філії або безпечно скористайтеся мобільними банківськими програмами вдома, в дорозі чи в будь-якій точці світу. Переказуйте гроші, здійснюйте платежі або депозити швидко та надійно! Тисячі безкомісійних банкоматів, наші низько відсоткові та високо винагородні кредитні/дебетні картки та електронні «гаманці», дозволяють Вам отримати безперервний доступ до готівки.

Ми також активно захищаємо вашу конфіденційність і гарантуємо недоторканність Вашої особистої інформації для сторонніх осіб чи організацій.

**У ВАС ВИНИКЛИ ЗАПИТАННЯ?
МИ ЗАВЖДИ ГОТОВІ ДО ВАШОГО ДЗВІНКА,
ЕЛЕКТРОННОГО ЛИСТА АБО СМС,
АБИ ДАТИ ВАМ ЧІТКУ Й ВИЧЕРПНУ ВІДПОВІДЬ!**

ВІДДІЛИ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ СУМА

Main Office
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Spring Valley Branch
Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch
Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

SUMAFCU NMLS# 527694

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org